

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

ISSN 1821-1070

Letnik XII. št. 47-48

E-mail: kredarica@teamnet.rs

Novi Sad, julij-december 2012

Gostovanja

str. 4

IX. Koncert slovenskih
pesmi in poezije

str. 8

Intervju:

Jugoslava Dobrosavljev

str. 12

Udeležili smo se

str. 14

Obiskali so nas

str. 17

Šola dopolnilnega pouka
slovenščine

str. 19

Božič z msgr.

Stanislavom Hočevarjem

str. 22

Znani Slovenci

A. M. Slomšek

str. 22

BORUT PAHOR – ČETRTI PREDSEDNIK SLOVENIJE

Doslej so bili na čelu države trije predsedniki. Dva mandata Milan Kučan, leta 2002 ga je nasledil Janez Drnovšek, leta 2007 je bil izvoljen Danilo Türk, a volivke in volivci so 2. decembra 2012 za četrtega predsednika države v drugem krogu predsedniških volitev izvolili nekdanjega premiera in predsednika SD Boruta Pahorja, za katerega je glasovalo 67 odstotkov volivcev, s čimer je premagal svojega protikandidata, dotedanjega predsednika Danila Türka. Novoizvoljeni predsednik bo na čelu države naslednjih pet let, na dolžnost je stopil po izrečni prisegi v državnem zboru 22. decembra 2012.

Borut Pahor je politik z velikimi mednarodnimi in notranjepolitičnimi izkušnjami. Kot član Evropskega sveta je z drugimi predsedniki vlad držav članic sprejemal najpomembnejše odločitve o razvoju Evropske unije in razvoju sveta. Zavzemal se je za uspešno zunanjo politiko, vključujoč tudi odnose s sosednjimi državami in državami na področju nekdanje Jugoslavije. Je prvi je slovenski politik, ki bo v svoj življenjepis zapisal vse tri najvišje funkcije v državi: bil je predsednik državnega zbora, premier, letos pa je tik pred božičem začel opravljati funkcijo predsednika države.

Borut Pahor je bil rojen 2. novembra 1963 v Postojni. Politične ambicije je kazal že na novogoriški gimnaziji, saj je bil v vodstvu mladinske organizacije. Po javno dostopnih podatkih je s 26 leti postal najmlajši član centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, nato pa še član njegovega predsedstva. Po izobrazbi je univerzitetni diplomirani politolog smeri mednarodne dejavnosti. Za svojo diplomsko delo na tedanji Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani leta 1987 je prejel Prešernovo in Zoretovo nagrado.

Svojo poklicno pot je začel leta 1990 kot delegat tedanje Skupščine Republike Slovenije, ko je tudi predsedoval odboru za mladinska vprašanja ter odboru za mednarodne zadeve. Leta 1992 je bil izvoljen za poslanca državnega zbora ter bil v tem mandatu član komisije za evropske zadeve, komisije za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb in

odbora za obrambo, vodil pa je tudi slovensko delegacijo v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope.

Leta 1993 je postal podpredsednik tedanje Združene liste socialnih demokratov (ZLSD).

Za poslanca državnega zbora je bil izvoljen tudi leta 1996. Do aprila 1997 je bil tudi podpredsednik parlamenta, poleg tega pa član odbora za mednarodne odnose, ustavne komisije, odbora za obrambo, vodja delegacije državnega zbora v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope ter član Izvršnega odbora Mednarodne parlamentarne organizacije.

Marca 1997 je bil na 3. kongresu tedanje ZLSD v Ljubljani izvoljen za novega predsednika stranke.

Na parlamentarnih volitvah leta 2000 je stranka pod Pahorjevim vodstvom prejela 12,08 odstotka glasov ter skupaj z LDS, SLS+SKD ter DeSUS vstopila v vlado. ZLSD je bila v vladni koaliciji druga najmočnejša stranka in je pokrivala tri resorje. Predsednik stranke Pahor pa je postal predsednik državnega zbora. Junija 2001 je bil Pahor na kongresu v Kopru sicer ponovno izvoljen za predsednika ZLSD.

Še pred koncem mandata državnega zbora, junija 2004, pa je bil Pahor s prednostnimi glasovi izvoljen za poslanca v Evropskem parlamentu. Tam je bil član skupine socialdemokratov, član odbora za proračunski nadzor, član odbora za ustavne zadeve ter podpredsednik delegacije pri skupnem parlamentarnem odboru EU-Hrvaška.

Na parlamentarnih volitvah leta 2004 je sicer ZLSD prejela 10,17 odstotka glasov in se kot tretja najmočnejša stranka v parlamentu znova preselila v opozicijo. Na petem kongresu stranke aprila 2005 v Ljubljani se je stranka na Pahorjevo pobudo preimenovala v Socialne demokrate (SD).

Parlamentarne volitve leta 2008 pa so Socialnim demokratom prinesle relativno zmago, saj je za stranko glasovalo 30,45 odstotka volivk in volivcev. Na podlagi volilnega

izida in po posvetu s poslanskimi skupinami je tedanji predsednik republike Danilo Türk Pahorja predlagal za mandatarja za sestavo nove vlade, državni zbor pa ga je na to mesto tudi izvolil. Premierskega mandata ni dokončal (na čelu vlade je bil do 2011), ker je v parlamentu bila njegovi vladi izglasovana nezaupnica, s čimer se je odprla pot za prve predčasne volitve.

Ena od zanimivosti njegove volilne kampanje je ta, da kandidature ni vložil sam, ampak je to storil njegov volilni štab, medtem ko je sam delal kot gasilec, drvar, cestar, smetar, pleskar in tako skupaj opravil več kot 260 prostovoljskih ur, ki jih je povzel v okviru projekta Skupaj – spodbujajmo drug drugega ter predstavil projekt delovnih brigad pod geslom Skupaj za skupno. "Ne glede na to, ali bom predsednik ali ne, bom skušal peljati naprej zamisel delovnih brigad," je dejal v pogovorih v času kampanje.

V svoji izjavi oz. programski deklaraciji Zmoremo samo skupaj je poudaril, ne glede na razlike med nami, nujnost narodne enotnosti in skupnega ravnanja za izhod iz krize. "Težave so velike, toda mi smo še večji, ko smo enotni."

Borut Pahor ima z odvetnico Tanjo Pečar sina Luko, aktivno govori angleški in italijanski jezik, pasivno francoskega, v prostem času pa se ukvarja s športom, redno zahaja v fitness, plava in teče.

S. M.

Vir: <http://www.borutpahor.si>
<http://www.ljnovice.com>
<http://www.dnevnik.si>

IMENOVAN SVET VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE PO SVETU V NOVI SESTAVI

Na podlagi Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja je Vlada Republike Slovenije ustanovila Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu kot tudi Svet Vlade RS za Slovence po svetu kot stalni posvetovalni telesi, katerih naloga je predvsem sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju politike ter strategije Republike Slovenije na področju skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Na ta način so leta 2007 Slovenci, ki živijo po svetu, prvič v zgodovini samostojne Slovenije dobili posebno posvetovalno telo. Oblikovanje sveta je predstavljalo nadaljevanje ukrepov

Slovenije za ohranjanje slovenske kulture, identitete in jezika med Slovenci po svetu ter vsestransko krepitev njihovega povezovanja z matično domovino. Leta 2007 je bil v prvo sestavo Sveta Vlade RS za Slovence po svetu kot predstavnik Slovencev iz Srbije imenovan prof. dr. Milan Breberina, član društva Slovencev »Kredarica«. Gospoda Berberino so predlagala društva Slovencev v Srbiji, ko je med več kandidati društev dobil največje število glasov predstavnikov slovenskih društev v Srbiji.

Konec leta 2012 je potekel mandat prejšnjemu Svetu Vlade RS za Slovence po

svetu, zato je predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša, ki je predsednik telesa po funkciji, 24. 10. 2012 imenoval Svet Vlade Republike Slovenije za Slovence po svetu v novem mandatu za dobo petih let, in sicer članice in člane:

dr. Maja Đukanović, predstavnica slovenskih izseljencev iz Srbije, Jožef Špringer (predstavnik slovenskih izseljencev, živečih v Bosni in Hercegovini), Metka Dijkstra-Murko (predstavnica Slovencev, živečih na Nizozemskem), Gabrijela Žagar (predstavnica Slovencev, živečih v Nemčiji), Martin Črnugelj

BESEDA UREDNICE

D r a g e
bralke in bralci,

še eno
leto je za
nami. Leto, v
katerem smo
proslavili 15 let
od ustanovitve
našega društva.
Nemara je
to za nekoga
preveč ali pa
tudi premalo,
toda pravijo, da je leta treba izpolniti z
življenjem, a ne življenje z leti. Naše društvo
pa lahko reče, da je vseh 15 let bilo izpolnjeno
s pestrim življenjem, ki smo ga živeli s ciljem
in željo ohraniti svoje korenine ter svojemu
okolju predstaviti slovenstvo, na katerega smo
upravičeno ponosni. Veseli smo, ker imamo
prijatelje in rojake, tukaj in v matični domovini,
ki skupaj z nami hodijo po tej poti.

Ko so mi predlagali, da kot urednica
biltena napišem nekaj besed, ki bi zaokrožile,
zdaj že lahko rečemo 16. leto, sem rekla, da
sem prej za to, da pustimo, da dela govorijo, a
sem prav tako menila, da bi to boljše naredili
tisti, ki so že leta 1993 začeli graditi idejo o
ustanovitvi društva in jo uradno uresničili
februarja 1997, potem pa gradili člen po člen
do današnjega dne. Pa še tole: bala sem se, da
bodo moje besede preveč subjektivne. Toda v
razgovorih z ustanovitelji, dolgoletnimi člani,
starejšimi in mlajšimi, sem spoznala, da vsi
na popolnoma enak način doživljamo svoje
društvo: osebno, s srcem, vsak s svojo zgodbo,
spomini, idejami za prihodnost.

Vsak trud, dobra volja, iskreno in brez
potrebe za nečim drugim, razen nagrade v
osebni izpoljenosti, na koncu morata biti
nagrajena. Tako ali drugače. Da bi nekaj dobili,
morate najprej dati, a da bi nekaj dali, morate
imeti kaj dati. Mi imamo. Ljudi, Slovence in
velike prijatelje Slovencev in njihova velika
srca ter smo zato več kot bogati. In zato iz
tega bogatstva imamo kaj dati. Zato je
za nami več kot 30 realiziranih aktivnosti
v letu 2012, v katerih smo ohranjali svojo
identiteto ter istočasno slovenstvo in sebe
predstavili pred celo nekaj tisoč ljudmi v obeh
državah, ne glede na to, da nam finančne
in druge okoliščine niso vedno šle na roko.

(predstavnik Slovencev, živečih v Braziliji),
Tone Mizerit (predstavnik Slovencev živečih
v Argentini), dr. Andrej Fink (predstavnik
Slovencev živečih v Argentini), Milan Ribič
(predstavnik Slovencev, živečih v Združenih
državah Amerike), Ivan Kamin (predstavnik
Slovencev živečih v Združenih državah
Amerike), Marjan Kolarič (predstavnik
Slovencev, živečih v Kanadi), Florjan Auser
(predstavnik Slovencev, živečih v Avstraliji),
Peter Mandelj, predstavnik Slovencev, živečih
v Avstraliji), Urška Kupec (predstavnica
Slovencev, živečih na Kitajskem), Karl Erjavac

Tem ljudem gre neomejena hvaležnost za
požrtvovalno delo na ohranjanju slovenske
identitete ter promoviranju slovenske kulture
v okolju, kjer živimo in ki z enakim elanom
in načrti vstopajo v leto 2013. Hvaležni smo
tudi, ker so njihovo energijo finančno in na
mnoge druge načine, spoznavajoč vrednote
in rezultate njihovega dela, podprli najprej
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu, potem Ministrstvo
za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Republike Slovenije, Veleposlaništvo Republike
Slovenije v Republiki Srbiji, častni konzul
Republike Slovenije v Republiki Srbiji, pristojen
za Vojvodino Rajko Marić, Avtonoma
Pokrajina Vojvodina-Pokrajinski sekretariat za
izobraževanje, upravo in nacionalne skupnosti,
Mesto Novi Sad, NLB Banka, nadškof msgr.
Stanislav Hočevar, firma Graver in pečetnikar
Zavrtnik. Hvaležni smo tudi za donacije knjig,
ki smo jih dobili od Osnovne šole Božidar Jakac
iz Ljubljane, Mohorjeve družbe iz Celovca,
Primoža Artača ter obiskovalcev iz Mosta
na Soči, ki so razveselile tudi naše mlade ter
obogatili knjižnico, ki je zdaj zrasla na več kot
1000 naslovov.

Kljub minljivosti časa in izgubi
pomembnih idejnih tvorcev ohranjanja
slovenstva v tukajšnjem okolju, ustanoviteljev
društva in ostalih dolgoletnih članov,
nadaljujemo njihovo in nenazadnje tudi
svojo pot, ki jo gradimo v prihodnost z in za
"neke nove klince". Slednji pa bodo svoje
mesto v pisanem mozaiku sveta našli v
gradnji svoje osebnosti in identitete v sistemu
vrednot in na temeljih, ki jim, od njihovih
prvih let življenja, damo doma. Zato, čeprav
obstaja neskončno veliko možnosti končati
to besedilo, bom odvzela prostor, ki mi je še
na voljo, da bi pravzaprav ponovila nekaj,
kar sem že večkrat dejala: *drage Slovenke in
Slovinci, ne pozablajte na svoje korenine,
svoje otroke, vnuke, pravnike spodbujajte, da
se aktivno spoznajo s Slovenijo, njeno kulturo
in tradicijo nasploh, ker imajo biti na kaj
ponosni. Izven Slovenije, tukaj, v Novem Sadu,
to lahko uresničijo skozi aktivnosti in življenje
društva. Vse aktivnosti društva obstajajo za
vas in zaradi vas, tukajšnjih Slovencev. Društvo
Kredarica ste vi. Naredite, da bodo jutri to tudi
vaši potomci.*

Silva Martinec

ali Tomaž Kunstelj (Ministrstvo za zunanje
zadeve), dr. Žiga Turk ali Mojca Škrinjar
(Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo
in šport), dr. Vinko Gorenak ali Robert Marolt
(Ministrstvo za notranje zadeve), mag. Uroš
Rožič (Ministrstvo za gospodarski razvoj in
tehnologijo), Branko Ravnik (Ministrstvo za
kmetijstvo in okolje) in dr. Boris Pleskovič
(Svetovni slovenski kongres).

Kot podpredsednica sveta je na seji
sodelovala tudi ministrica za Slovence v
zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak.

Kot sekretarka sveta je bila imenovana

VABILO ZA VPIS V POSEBNI VOLILNI IMENIK

Spoštovane Slovenke in Slovenci,

vabimo vas, da date svoj prispevek k
formiranju Nacionalnega sveta Slovencev v
Srbiji, v novem mandatu, za katerega bodo
naslednje volitve junija 2014.

Do sedaj je v posebni volilni imenik po vsej
Srbiji vpisanih že 1300 pripadnikov slovenske
nacionalne skupnosti. Vabimo vas, da se tudi
vi vpišete v posebni volilni imenik slovenske
nacionalne manjšine v Srbiji, saj po Zakonu
o nacionalnih svetih nacionalnih manjšin,
z določenim številom vpisanih pripadnikov
nacionalne skupnosti v svoj posebni volilni
imenik, ta nacionalna skupnost zagotavlja
pravico, da svoje predstavnike v nacionalni svet
izbere direktno oz. na neposrednih volitvah, kar
je bolj enostavno in lažje, kot je bilo to leta 2010,
ko je ustanovljen prvi nacionalni svet, na način,
ko smo morali zbirati podpise za posamezne
elektorje, ker nas ni bilo dovolj vpisanih v volilni
imenik.

Člani DS Kredarica, kot tudi ostali Slovenci
v Novem Sadu, lahko obrazec Zahteve za vpis
v posebni volilni imenik izpolnijo na Upravni
enoti v Žarka Zrenjanina 2, kot tudi v prostorih
društva. Tretja možnost je, da obrazec Zahteve
prevzamete na naslovu:

[http://slovinci.rs/wp-content/
uploads/2012/10/zahtev_pbs_upis_
slovenacki13.pdf](http://slovinci.rs/wp-content/uploads/2012/10/zahtev_pbs_upis_slovenacki13.pdf)

ter da ustrezno izpolnjen (podatki iz osebne
izkaznice) in lastnoročno podpisan obrazec
prinesete v društvo ali pa direktno na Upravno
enoto v Žarka Zrenjanina 2. Tisti člani društva, ki
nimajo stalno prebivališče v Novem Sadu lahko
zadevo opravijo na Upravnih enotah v svojih
občinah. Po oddani Zahtevi za vpis v posebni
volilni imenik slovenske nacionalne manjšine
boste na svoj naslov od pristojnega organa
prejeli odločbo o vpisu v posebni volilni imenik.

Za vse dodatne informacije in navodila ter
morebitne negotovosti, smo vam na razpolago v
prostorih društva.

S spoštovanjem.

Ivan Zavrtnik, predsednik
Društva Slovencev Kredarica in
člani vodstva društva

Suzana Martinez z Urada Vlade RS za Slovence
v zamejstvu in po svetu.

Seja novoimenovanega Sveta Vlade
Republike Slovenije za Slovence po svetu je bila
sklicana dne 20. novembra 2012, predvidene
teme pogovorov pa so bile izmenjava
informacij o dejavnostih organizacij Slovencev
po svetu, izhodišča za delovanje Sveta vlade
RS za Slovence po svetu v novem mandatu
in program dela za v prihodnje s poudarkom
na gospodarskem, kulturnem in znanstvenem
vseslovenskem sodelovanju.

S. M.

MOSTOVE KULTURE MED NOVIM SADOM IN DUPELKOM GRADILA DS KREDARICA IN DUPEŠKI PIHALNI ORKESTER

Vsako leto se DS Kredarica trudi, da vsaj enkrat obišče Slovenijo, večinoma ob poletnih festivalih, manifestacijah, srečanjih, ki jih je junija, julija in avgusta po vseh koncih Slovenije veliko. Že tradicionalno so to »delovni obiski« Slovenije, saj se na omenjenih dogodkih društvo rojakom predstavi s številnimi nastopi mešanega pevskega zbora, moške pevske skupine in igralnega ansambla. Na ta način, med ostalim, imajo člani društva priložnost ohraniti aktivne stike s svojimi sonarodnjaki in Slovenijo nasploh, jo spoznavati ter poglobljati medsebojno sodelovanje z različnimi kulturnimi društvi. Tako je bilo tudi letos poleti, ko se je društvo konec junija in začetek julija udeležilo proslave občinskega praznika občine Duplek, septembra pa smo v Novem Sadu gostili Pihalni orkester občine Duplek.

Konec meseca junija se prične občinski praznik občine Duplek, dupleški teden. Namenjen je praznovanju in razvedrilu. Dva tedna na raznih lokacijah občina in številna društva izvajajo različne prireditve, med katerimi so predvsem konjeniški spektakel, dnevi opere na gradu Vurberk, mednarodni turnir v judu in nogometna tekma med domačim moštvom in mariborskim nogometnim klubom ter zaključna prireditev dupleškega tedna - voroško žegnanje. Zaključek dupleškega tedna pa je namenjen zahvali vsem, ki so prispevali k razvoju dupleške občine. Ob tej priložnosti župan občine podeli številna priznanja.

Na pobudo Roberta Levsteka, predsednika Pihalnega orkestra občine Duplek, se je naše društvo odločilo, da se na omenjenem prazniku predstavi rojakom s svojimi glasbenimi nastopi. Duplek je od Maribora oddaljen okoli 10 km in tako je bilo omenjeno gostovanje v Dupleku priložnost, da obiščemo tudi Maribor, Evropsko prestolnico kulture v letu 2012 kot tudi tradicionalni Festival Lent, ki je v času našega bivanja potekal v Mariboru.

Člani pevskega zbora in igralnega ansambla društva so v pisani atmosferi dupleškega tedna dvakrat nastopili. V petek zvečer, 29. junija, v osrednjem prireditvenem prostoru je najprej Robert Levstek z odra pozdravil obiskovalce, nam izrekel dobrodošlico in povedal nekaj besed o DS Kredarica, nato pa je sekretarka društva Silva Martinec prisotnim podrobneje predstavila društvo ter jih seznanila z njegovim delom. Sledil je zelo uspešen celvečerni nastop zbora pod dirigentsko palico Suzane Gros-Markovič ob klavirski spremljavi Dunje Huzjan ter igralnega ansambla pod vodstvom Milana Bireša. Tako smo Slovenci iz izseljenstva še enkrat pobrali mogočen aplavz in velike simpatije naših

rojakov v matici. Poleg izvedbe slovenskih skladb sta zbor in ansambel publiko predstavila tudi del svojega repertoarja, ki vsebuje skladbe iz kraja, iz katerega prihajajo oz. vojvodinske in »starogradske« skladbe.

Naslednji dan je bil obeležen z obiskom Maribora, ki smo ga spoznali s pomočjo Roberta Levsteka in članov Pihalnega orkestra občine Duplek, nato smo bili gosti župana občine Duplek Mitje Horvata, najprej v dupleški mestni hiši, kjer nam je župan v kratkih besedah predstavil občino. Po medsebojnem obdarovanju nas je župan popeljal na ogled in spoznavanje Dupleka, gradu Vurberk in vinske kleti občine, nato pa na piknik, kjer smo se spoznali z vsemi člani Pihalnega orkestra občine Duplek, ki so nato septembra s svojimi nastopi gostovali pri nas v Novem Sadu. V dobrem vzdušju, druženju ter tudi nogometni tekmi med domačini in gosti je dan hitro minil.

Na Vurberku z županom Mitjom Horvatom (šesti z leve)

Tretji dan dopoldne je zbor z delom svojega repertoarja duhovnih skladb nastopil na sveti maši, ki je bila na odprtem, pred mestno hišo v Dupleku. Po maši je župan vse Duplečane in goste povabil na osrednji prireditveni prostor, kjer je bilo organizirano skupno kosilo za vse prisotne. Tam je potekal tudi koncert, na katerem je poleg pihalnega orkestra iz Avstrije nastopil tudi naš igralni ansambel.

Po končanem koncertu smo se poslovili od naših gostiteljev. Začelo se je nestrpnost in veselo pričakovanje ponovno srečanje, in sicer septembra v Novem Sadu. Na poti domov, z željo, da čim več časa bivamo v Sloveniji, smo izkoristili tudi priložnost in se odpeljali na kratek obisk Ptuja in ptujskega gradu.

Udeležbo in predstavljanje društva na dupleškem tednu so omogočili Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Občina Duplek, Mesto Novi Sad ter sami člani društva - udeleženci potovanja.

Pihalni orkester občine Duplek z mažoretno skupino NAJVEČJE FILMSKE LEGENDE

Astrid Lindgren: **Langstrumpf Samba**,
Arr: John Blanken

Walt Disney Pictures: **Hercules**,
Arr: John Moss

ABBA Gold,
Arr: Ron Sebregt

Selections from the musical: **Phantom of the Opera**,
Arr: Johan de Meij

H. Mancini: **The Pink Panther**,
Arr: John Glensk Mortimer

Selections from **Aladdin**,
Arr: John Moss

Walt Disney Pictures: **Pirates of the Caribbean**,
Arr: John Wasson

The Muppet Show Theme, Arr: Henson-Pottle Hautvast

dirigent: Daniljan Kolaric

Kot je bilo načrtovano, je v začetku septembra Pihalni orkester občine Duplek skupaj z mažoretkami iz Kluba dupleških mažoretk prišel na povratni obisk DS Kredarica v Novi Sad. 45 glasbenikov in mažoretk je članom društva in celemu Novemu Sadu priredilo izjemen in nevsakdanji dvodnevni dogodek.

V petek, 7. septembra, je orkester z mažoretno skupino izvedel koncert v prestižni koncertni dvorani novosadske sinagoge. Dogodek je obiskala številna publika, v kateri so bili poleg članov društva prisotni

tudi prijatelji društva, someščani, predstavniki ostalih nacionalnih skupin v Novem Sadu, kulturni in prosvetni delavci ter ostali ljubitelji Slovencev in zvoka pihalnih orkestrrov. Kot posebna gosta sta se koncerta udeležila tudi namestnik veleposlanika Republike Slovenije v Republiki Srbiji gospod Milan Predan ter častni konzul Republike Slovenije v Republiki Srbiji s pisarno v Novem Sadu gospod Rajko Marić. Dogodek so spremljali elektronski in tiskani mediji, televizija TV Kanal 9 pa je koncert v celoti posnela.

V pozdravni besedi je v imenu gostitelja DS Kredarica publiko in nastopajoče pozdravila sekretarka društva Silva Martinec ter se na kratko ozrla na delo društva, ki že 15 let neutrudno gradi mostove kulture med dvema državama, kar je potrdil tudi ta projekt. Posebej je predstavila tudi delo Pihalnega orkestra občine Duplek, ki aktivno deluje že 91 let in je prejemnik številnih priznanj in nagrad v Sloveniji in v tujini, a med največje uspehe orkestra sodi turneja po Portugalski leta 2011, ko je izvedel 4 novoletne koncerte po vzoru največjih evropskih prestolnic. Poslušalo jih je 6.600 obiskovalcev. Publika se je seznanila tudi z delom Kluba dupleških mažoretk ter s samo občino Duplek, ki je izjemno zanimiva zaradi vsaj dveh stvari: župan Mitja Horvat, ki smo ga spoznali ob našem obisku Dupleku, je najmlajši župan v Sloveniji, a zanimivo je tudi to, da v občini Duplek, ki šteje nekaj manj prebivlcev od 7.000, aktivno deluje več kot 40 kulturnih in športnih društev. S prigradnimi besedami sta publiko in nastopajoče pozdravila in nagovorila tudi gospoda Milan Predan in Rajko Marić. Oba sta poudarila pomembnost takšnih dogodkov, ki predstavljajo slovensko kulturo, sočasno pa omogočajo tudi izmenjavo različnih kultur.

Navdušeni publiki so se gosti tega večera pod dirigentsko palico Damijana Kolariča predstavili z mojstrsko izvedbo glasbe največjih filmskih legend (*Phantom Of The Opera*, *The Pink Panther*, *Pirates Of The Caribbean*, *The Muppet Show Theme ...*), ki je samo majhen del njihovega bogatega in raznovrstnega repertoarja.

Konec koncerta in skladbo na bis je publika stoje spremljala z gromkim aplavzom in ovacijami, a to je bila dobra priložnost, da tudi predsednik orkestra Robert Levstek pozdravi prisotne in pove nekaj besed o orkestru in poudari, da so veseli svojega nastopa v Novem Sadu in to prav v koncertni dvorani sinagoge, o kateri so že veliko slišali. Z gostitelji so razmenjali darila.

Po končanem zelo uspešnem koncertu so nastopajoči v sproščenem vzdušju večerjali skupaj z namestnikom veleposlanika gospodom Milanom Predanom in s člani vodstva društva.

Naslednji dan, v soboto, 8. septembra, so orkester in mažoretke najprej obiskali prostore društva, kjer so jih gostitelji seznanili z zgodovino, delom in aktivnostmi društva, nato pa so se gostje še enkrat predstavili članom društva in Novemu Sadu, tokrat z enournim promenadnim koncertom, ki je v zgodnjih popoldanskih urah potekal na prostem v središču mesta, in sicer na treh najbolj znanih točkah v srcu centra: pred mestno hišo, na začetku Zmaj Jovine ulice pred turističnim in informativnim centrom Novega Sada ter pred mestno knjižnico v Dunavski ulici. Tokrat se je zaslíšal drugačen zvok, kot je bil na koncertu

Robert Levstek in Silva Martinec

prejšnji večer. Številni zbrani so lahko uživali v zvokih polke, koračnicah, dixieju ipd. Ker je v mestu sočasno potekalo več kulturnih manifestacij, je bilo za organizatorja zelo prijetno presenečenje izjemno veliko zanimanje za nastop Slovencev in prisotnost številne publike, ki je spremljala nastopajoče skozi center.

Po uspešnem nastopu v Novem Sadu so orkester in mažoretke obiskali tudi Vrdnik, vas na Fruški gori, kjer so se, po mini koncertu v centru vasi, družili s člani društva, ki so priredili piknik, ter se obenem seznanili z zgodovino Vrdnika in spoznali potomce Slovencev, ki so se nekoč v te kraje množično doseljevali kot rudarji in imeli svojo kolonijo. Eden izmed njih je goste pogostil v svoji vinski kleti. Piknik, ki se ga je udeležilo okoli 75 gostov in članov društva, je ob domači hrani, pijači, petju, glasbi in plesu potekal v popoldanskih in večernih urah na kmetiji člana društva, basistu igralnega ansambla društva, in njegove 83 let stare matere, po poreklu Slovenke, ki je z veseljem dočakala številne goste ter prispevala k pripravi domačih dobrot za pogostitev.

Tretji dan po zajtrku so si gosti v spremstvu domačinov ogledali Novi Sad in Petrovaradinsko trdnjavo ter se podrobneje spoznali z njihovo zgodovino, arhitekturo,

Na pikniku

multietničnostjo, multikonfesionalnostjo in ostalimi specifičnostimi, nato so se pa po kosilu, vsi polni lepih vtisov, poslovili od gostov, ki so krenili proti Dupleka.

Po oceni Mestne uprave za kulturo Mesta Novi Sad je dogodek poleg predstavljanja aktivnosti slovenske nacionalne skupnosti Novem Sadu ter uresničevanja kulturne izmenjave med Slovenijo in Novim Sadom izjemno pomemben tudi zaradi tega, ker je dal veliki prispevek k pestrosti kulturne in turistične ponudbe Novega Sada v skladu z Akcijskim planom za izvedbo aktivnosti glede realizacije iniciative, da Mesto Novi Sad kandidira za Evropsko prestolnico kulture leta 2020. Novosadski Slovenci iz DS Kredarica smo lahko ponosni, da je naš projekt ocenjen kot zelo kakovosten, da smo z njim tudi mi dali prispevek k omenjeni ideji.

FANTJE KREDARICE MED ROJAKI V SLOVENIJI IN ITALIJI

S podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je leta 2011 Društvo Slovencev Kredarica iz Novega Sada organiziralo in gostilo v Novem Sadu koncerte moškega zbora Kulturnega društva Kraški dom iz Repentabru pri Trstu, predstavnika slovenske nacionalne manjšine iz Italije, ter mešane vokalne skupine Kulturnega društva Studenec iz Pivke (Slovenija). Prvi koncert je bil izveden v Muzeju Vojvodine, drugi v novosadski Sinagogi.

Na povabilo teh dveh slovenskih kulturnih društev na povratni obisk je Moška pevka skupina Društva Slovencev Kredarica povrnila obisk septembra letos. Izvedena sta dva koncerta: 31. avgusta v Kulturnem domu v Repentabru pri Trstu (Italija) in 1. septembra v dvorani Kulturnega doma v Košani pri Pivki (Slovenija).

Svoje potovanje smo začeli 31. avgusta zgodaj zjutraj. Do cilja smo prišli zgodaj popoldan in potrkali na vrata kmetije Škerlj iz Tomaja na Krasu, ene od vodilnih kmetij v tem delu Slovenije, ki se ukvarja s kmečkim turizmom. Po zelo gostoljubnem sprejemu domačinov smo krenili proti Repentabru v Italiji, kjer nas je čakal prvi koncert. Naši gostitelji so nas, kot smo že navajeni, pričakali z obiljem dobrot in

Društvo Slovencev Kredarica je bilo še enkrat uspešna spona med tukajšnjimi Slovenci ter Novim Sadom in Slovenijo. Slovenci, gosti in domačini, so še enkrat pobrali vse simpatije Novosadčanov na najboljši možni način – ob predstavljanju slovenske kulture. Tudi gosti so bili navdušeni nad Novim Sadom ter sprejemom in gostoljubljem, kot je to dejal dirigent orkestra Damijan Kolarič v izjavi za dnevni časopis z najvišjo naklado v Novem Sadu in Vojvodini, Dnevnik, v članku pod naslovom *Zvoki polke odmevali Novim Sadom*. Vtise o gostovanju v Novem Sadu nam je po vrnitvi domov prenesel tudi predsednik orkestra Robert Levstek: »Bilo je SUPER!!!!!! Zagotovo ena najlepših izkušenj za nas vse, tako da iskrena hvala.«

Realizacijo dogodka so omogočili: Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Mesto Novi Sad, častni konzul Republike Slovenije v Republiki Srbiji s pisarno v Novem Sadu gospod Rajko Marić, podjetje MX Soft-Novni Sad, predsednik društva gospod Ivan Zavrtnik ter vodstvo in člani društva:

Silva Martinec, Elza Ajduković, Milan Bireš, Katja Juršič-Huzjan, Marija Lovrič, Branko Veselinović, Mihajlo Vlasov, Đorđe Veselinov, Maja Cvejić, Sanja Vučurević, Helena Bireš, Sara Bireš, Vladimir Bireš, Janko Bireš, Milica Cvejić, Jasmina Veselinov ter gostitelja piknika na svoji kmetiji v Vrdniku Ivan Katava in njegova mati Katarina Majhenšek-Katava.

Katja Juršič-Huzjan

Prevedla: **Silva Martinec**

Foto iz Dupleka: **Janko Bireš**

Foto iz Novega Sada: **Siniša Klenovšek**

dobrega razpoloženja. Bili so tako ljubeznivi, da so nam organizirali tudi obisk svojega prekrasnega mesta. Nato smo se počasi začeli pripravljati za koncert, ki je bil na prostem v prelepem ambientu stare, kamnite, po slogu prepoznavne "kraške hiše," pravzaprav na dvorišču avtentične kraške hiše, adaptirane v muzej. Koncert so, pred prepolnim auditorijem, odprili gostitelji, moški zbor Kulturnega društva Kraški dom s tremi uvodnimi slovenskimi skladbami, potem je na splošno navdušenje publike nastopila tudi MoPS Kredarica. Na samem koncu koncerta sta za bis izvedeni še dve kompoziciji in to v skupnem izvajanju gostiteljev in gostov in pod dirigentsko palico najprej gospe Vesne Guštin, dirigentke moškega zbora Kraški dom, potem tudi vodje MoPS Kredarica, mag. Boruta Pavliča.

Naslednji dan smo dobili povabilo, da obiščemo vinsko klet družine Štok, znamenitih vinarjev v tem delu dežele. Njihovo vino teran vsako leto osvaja prve nagrade na festivalih vina v Sloveniji in tujini. Zvečer je sledil še en koncert v dvorani Kulturnega centra v Košani, v občini Pivka, na katerem je MoPS Kredarica nastopila z gostitelji, Mešano pevsko skupino Studenec iz Pivke in klapo Škvadra iz Košane. Koncept koncerta je bil tak, da so v prvem delu nastopile domače pevke skupine, medtem ko je ves drugi del prireditve pripadel naši pevski skupini. Našim rojakom smo uspešno predstavili svoje delo in Društvo Slovencev Kredarica. Po še enem uspešnem nastopu v prepolni dvorani Kulturnega centra so domačini pripravili slavnostno večerjo, ob kateri smo se v sproščenem klepetu družili z našimi rojaki.

Za realizacijo projekta smo hvaležni Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Mestu Novi Sad - Mestni upravi za kulturo.

Mag. Borut Pavlič

Prevedla: **Elza Ajduković**

Foto: **Slavomir Marković**

IX. KONCERT SLOVENSКИH PESMI IN POEZIJE

V prestižni koncertni dvorani novosadske sinagoge je 7. novembra devetič potekal letni koncert Društva Slovencev Kredarica, ki so se ga tradicionalno udeležila tudi ostala društva Slovencev iz Vojvodine in Srbije. Tudi tokrat je dogodek ob slovenski glasbi in besedi zbral številne obiskovalce, in sicer Slovence iz Novega Sada, Niša, Beograda, Rume, Zrenjanina in Subotice, predstavnike ostalih nacionalnih skupnosti iz Novega Sada, prijatelje društva Kredarica, someščane, medije. V imenu Veleposlaništva Republike Slovenije v Srbiji in častnega konzulata Republike Slovenije v Srbiji, se je dogodka udeležil častni konzul, pristojen za AP Vojvodino, Rajko Marić, a v imenu msgr. nadškofa Stanislava Hočevarja župnik Lojze Letonja.

Tradicionalno se je na koncertu predstavilo več glasbenih izvajalcev in recitatorjev iz društev Slovencev Planika iz Zrenjanina, France Prešeren iz Niša, Sava iz Beograda, Triglav iz Subotice ter posebni gosti organizatorjev - učenci Baletne šole iz Novega Sada, ki so plesali polke in valčke v slovenskih nošah in zelo popestrili dogodek. Koncert je prenašala in snemala novosadska TV Kanal 9, v okviru skupnega projekta z DS Kredarica Enega smo rodu. Program je vodila Elza Ajduković.

Nastopajočim in publiki je v imenu DS Kredarica zaželela dobrodošlico in jih nagovorila sekretarka društva Silva Martinec, ki je med ostalim poudarila, da je letošnji Koncert slovenskih pesmi in poezije, deveti po vrsti, še posebej pomemben, ker poteka v jubilejnim 15. letu obstoja društva. Zadnjih devet let je tudi ta dogodek prispeval k temu, da ne samo Slovenke in Slovenci, ampak tudi širša okolica, spremlja dogodke v organizaciji društva Kredarica, da smo postali pomemben člen tukajšnjega multinacionalnega okolja, ki združuje 26 nacionalnih skupin, in da smo ravno mi, člani Kredarice, pred petnajstimi leti bili pobudniki, da slovenska nacionalna skupnost enakovredno stopa v korak z ostalimi manjšinami. K temu pomembno prispevajo tudi naši rojaki iz ostalih društev Slovencev kot nastopajoči ali kot gledalci na naših novembrskih koncertih, v katerih se obenem prepletajo neizmerna želja po negovanju slovenske besede, glasbe, kulture in tradicije nasploh, njihovo približevanje tukajšnjemu okolju in povezovanje z ostalimi kulturami.

Obiskovalce, goste in gostitelje je v imenu veleposlanika Republike Slovenije v Srbiji gospoda Franca Buta, osebja veleposlaništva ter v svojem imenu pozdravil častni konzul Rajko Marić, ki je poudaril, da se kot član društva na dogodkih, ki jih organizira Kredarica, pravzaprav vedno počuti najprej kot gostitelj.

Tradicionalno se je program začel z nastopom mešanega zbora gostitelja z dirigentko Suzano Gros-Marković in klavirsko spremljavo Jovana Ranitovića. Tudi letos je zbor imel več pomembnih nastopov v Sloveniji in Srbiji, ob tej priložnosti pa je predstavil mali del novejšega repertoarja, ki ga je izvajal na različnih manifestacijah, in sicer *Panis Angelicus* (Cesar Franck /St. Thomas Aquinas/), *Tam, kjer teče bistra Zila* (Jože Katnig, harm. Jože Leskovar), *Mlatiči* (Angelik Hribar, Miroslav Vilhar), *Ganglat Fran Appelbo* (Robert Sund).

Program so nadaljevali najmlajši učenci dopolnilnega pouka slovenščine pri DS Kredarica, ki so pod

Mešani pevski zbor domačina

mentorstvom učiteljice Rut Zlobec nastopili z dramatizacijo slovenske ljudske pravljice *Komu je ptič tako lepo pel?* Kot vedno so otroci pobrali veliki aplavz, tokrat so to bili Elena in Luka Polanec, Kristian Konecky, Zoran Veselinov in Marko Cvijetić.

Komu je ptič tako lepo pel?

Naslednji se je predstavil mešani zbor iz Društva Slovencev Triglav iz Subotice, ki je pod taktirko Dijane Miškolci in ob klavirski spremljavi Kristine Mate zapel skladbe *Kaj pa je tebi ljubica* (Karel Boštjančič), *Ljub'ca povej, povej* (Walter Klefisch), *Dajte, dajte* (Aldo Kumar) in vse spomnil na ljubezen, prijateljstvo, Slovenijo. Svoj nastop je Triglav končal z lepim presenečenjem in ga popestril še z nastopom Saše Avgušтина, ki je s kitaro spremljal pevce *Ene pesmi* (V. Kreslin).

DS Triglav, Subotica

Tudi to leto smo bili veseli, da so se dogodka udeležili tudi Slovenci iz Niša, ki je najbolj oddaljen od Novega Sada. Tokrat je Slovensko kulturno skupnost France Prešeren iz Niša predstavil Ljubo Popović, ki je čustveno recitiral *Vse teče* Lili Novy ter se v svoji avtorski pesmi ozrl na *Domači prag*.

Ljubo Popović, SKS France Prešeren - Niš

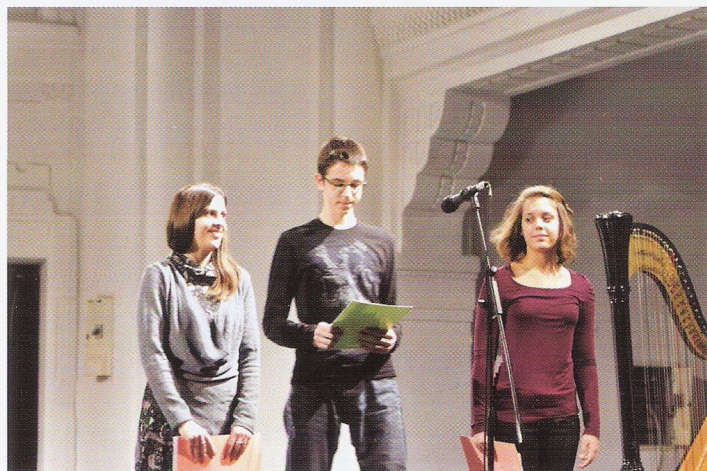
Kot je že tradicija, na Koncertu slovenskih pesmi in poezije gostujejo prijatelji društva ter izvajalci klasične glasbe. Tokrat se je z izvedbo skladb na harfi predstavila Lila Kovač, učenka 3. razreda srednje glasbene šole Josif Marinković iz Zrenjanina. Lila Kovač je zelo nadarjena učenka v razredu profesorice mag. Željke Sponza-Verbič, aktivne članice društva Kredarica. Lila je dobitnica bronaste medalje na glasbenem tekmovanju v Velenju, prve, druge in tretje nagrade na republiških tekmovanjih, treh zlatih plaket in dveh prvih nagrad na številnih festivalih v Vojvodini in Srbiji, poleg tega je odlična učenka, dijakinja generacije,

Lila Kovač

čudežni otrok. Lila Kovač je na svojem čarobnem glasbilu in s svojo čudovito izvedbo predstavila *I. Valček za harfo* Augusta Duranda.

V zraku so še lebdeli zvoki harfe, ko so učenci šole dopolnilnega pouka slovenščine pri DS Kredarica pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec na oder prinesli verze Toneta Pavčka. Tone Pavček je še posebej priljubljen pesnik med mladimi, zato so tudi Milica Cvejić ter najstniki Ivana Ogrizek in Filip Popović pripravili recitacije iz njegovega bogatega opusa. S pesmimi *Fantova pesem*, *Res ne vem* in *Možatost* so nas popeljali v obdobje, ko smo bili morda prvič zaljubljeni, imeli skrite simpatije.

Milica Cvejić, Filip Popović, Ivana Ogrizek

Program je nadaljevala Pojoča družba iz Beograda, ki je pod dirigentsko palico Božice Toskić iz svojega pestrega repertoarja zapela najprej *Roža na vrtu* (Viktor Mihelčič) in *Tam v dolu* (Slavko Mihelčič). Nato je publika poslušala recitatorko Dušanko Tomić in Prešernovo *O, Vrba* ter *Odštevanko* Svetlane Makarovič. Društvo Slovencev Sava je svoj nastop končalo s še enim glasbenim nastopom, v katerem je zbor izvedel *Šopek slovenskih pesmi* (M. Tomc) in *Na ranilu* (St. Mokranjac).

DS Planika iz Zrenjanina je prisotne pozdravilo najprej s pesmijo *Bulvar bankrot* Janija Kovačiča, kontroverznega sodobnega slovenskega avtorja, ki jo je recitala Vesna Tucić, nato se je predstavil zbor društva pod vodstvom dirigentke Danijele Avram in ob klavirski spremljavi Jovana Ranitovića s čustvenimi skladbami *Angeli lepo pojejo* (Leopold Cvek), *O Marija, moje želje* (Ignacij Hladnik), *Po jezeru* (Miroslav Vilhar). Nikogar ni pustilo ravnodušnega

Pojoča družba in Dušanka Tomić, DS Sava - Beograd

Vesna Tucić in Mešani pevski zbor DS Planika - Zrenjanin

solo petje alta Dragane Vučetić v skladbi *Fala* (Vlaho Paljetak).

Že od njegovega otroštva spremljamo Jovana Ranitovića, ki je ta večera korepetiral zboru gostiteljev ter zrenjaninskemu zboru ter nastopal na klavirju z mlajšim bratom Dušanom Ranitovićem, in bratom Draganom, ki je igral harmoniko. Jovan je star 20 let, poje kot tenor v zboru DS Kredarica, študira drugo leto na Glasbeni akademiji v Novem Sadu, je odličen študent in je pred našimi očmi zrasel v mladega, uspešnega in vsestranskega glasbenika. Jovan Ranitović se je predstavil v solo glasbeni točki *Arabesque, E-dur* (Claude Debussy) kot tudi v glasbenih točkah, ki jih je pripravil skupaj z mlajšima bratoma Draganom (16 let) in Dušanom (12 let), ki sta tudi ljubitelja glasbe. Jovan in Dušan sta skupaj na klavirju štiriročno izvedla *Boljši ples* (trad.) in *Gremo na štajersko* (slovenska), Jovan na klavirju in Dragan na harmoniki *Lendler* (W. Roehr). Bratje Ranitović so na koncu svojega nastopa, ki je pobral simpatije vseh prisotnih, skupaj na bis zaigrali še Avsenikovo *Večer na Robleku*.

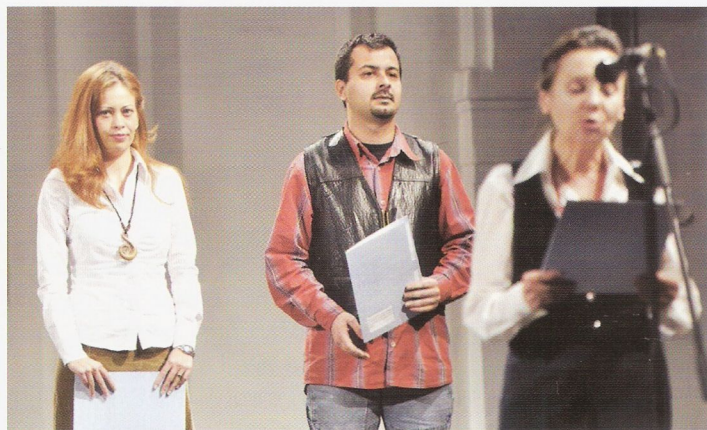

Jovan, Dušan in Dragan Ranitović, DS Kredarica - Novi Sad

Program je nadaljevala skupina odraslih učencev šole dopolnilnega pouka slovenščine pri DS Kredarica pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec. Tokrat sta bila na odru prisotna tudi dva debitanta, recitatorja Maja Ljubić-Skenderović, ki je ta večer še enkrat predstavila poezijo Toneta Pavčka, in sicer *To ni pesem*, ter Bojan Samson, ki je pripravil pesem *Južni otok* Kajetana Koviča.

Recitatorke Marije Lovrić ni potrebno posebej predstavljati, saj že dolga leta aktivno sodeluje v recitatorskem krožku DS Kredarica, piše prozo in poezijo. Najdemo je lahko v Antologiji poezije za otroke in mlade, kot tudi v mednarodnih zbornikih poezije. Poslušali smo njeni avtorski pesmi *Intermezzo* in *Školjke*.

S končanim nastopom recitatorjev je bila lepa priložnost, da se s šopkom rož simbolično zahvalimo učiteljici Rut Zlobec ter da ji po treh letih spet zaželimo dobrodošlico med tukajšnje Slovence. Sledil je nastop Igralnega ansambla DS Kredarica.

Maja Ljubić-Skenderović, Bojan Samson, Marija Lovrić,
DS Kredarica - Novi Sad

Igralni ansambel izvaja predvsem glasbo Avsenikov. Dva člana sta se junija letos udeležili 1. Avsenikove glasbene delavnice za izseljence, ki sta jo skupaj organizirala Avsenikova glasbena šola in Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in omogočila udeležbo članoma našega društva. Delavnica je potekala v Begunjah na Gorenjskem, na samem izviru glasbe Avsenikov. Bilo je sedem udeležencev, trije iz Argentine, eden iz ZDA, eden iz Avstralije ter dva člana iz Novega Sada, in sicer vodja ansambla kitarist Milan Bireš in harmonikar Vladimir Juzbašič. Pouk, številni nastopi na znanih lokacijah, izkušnje, ki sta jih pridobila na večdnevni delavnici, so dragoceni za ves ansambel. Člana sta se vrnila polna vtisov. Poleg glasbenih izkušenj sta iz delavnice prinesla tudi mnogo anekdot, a voditeljica programa je nasmejala publiko, ko je z njo podelila najbolj simpatično in priljubljeno, ko sta Milan in Vladimir krenila na Roblek, da ga "iz prve roke" spoznata, saj imata skladbo Na Robleku bratov Avsenik na repertoarju. Žal jima je pohod na Roblek spodletel, saj sta fanta iz ravne Vojvodine v gore, na vrh, visok več kot 1.600 metrov, krenila v poletnih copatah in kratkih hlačah.

Ta večer sta seveda oba bila na odru skupaj z ostali člani ansambla in pevkami Heleno Bireš, Saro Bireš in Katarino Medaković ter s skladbami *Kmetič praznuje* (S. Avsenik), *Tam kjer murke cveto* (I. Sivec, F. Souvon, V. in S. Avsenik, arr. F. Vrtačnik), *Mi se imamo radi* (Ljudska, S. Avsenik) in *Iz Bohinja* (S. Avsenik). Njihov nastop je popestrila skupina učencev Baletne šole iz Novega Sada s smeri Narodni ples pod mentorstvom članice DS Kredarica in direktorice baletne šole profesorice Sanje Vučurević ter s koreografijo profesorja Slaviše Đukića. Gostitelji smo bili veseli, da so se mladi plesalci udeležili programa, saj so od septembra nova generacija na prvem letu šolanja in so takoj dobili nalogo, da med prvimi obvladajo prav korake slovenskega narodnega plesa za naš novembrski koncert. Kot vedno so slovenske noše, polke in valčki navdušili publiko, ki je s ploskanjem spremljala nastop. Že tradicionalno je igralni ansambel končal

Igralni ansambel DS Kredarica in Baletna šola, Novi Sad

s temperamentno in nepogrešljivo Avsenikovo *Na Golici*, Vladimir Juzbašič je za bis na harmoniki mojstrsko izvedel skladbo *Prijatelji harmonike*, ki nam jo je v Novi Sad prinesel iz Avsenikove glasbene delavnice.

Dokler so še odmevali zvoki Vladimirjeve harmonike, se je še en *Koncert slovenskih pesmi in poezije* bližal h koncu ter so se vsi udeleženci začeli zbirati na odru. Že tradicionalno, v najlepši sliki dogodka, konec koncerta združuje vse nastopajoče v Avsenikovi *Slovenija, odkod lepote tvoje*.

Slovenija, odkod lepote tvoje

Do naslednjega leta, ko se bomo znova zbrali ob slovenski glasbi in besedi na jubilejnim X. koncertu *slovenskih pesmi in poezije*.

Elza Ajduković
Foto: Siniša Klenovšek

JUGOSLAVA DOBROSAVLJEV, diplomirana pravnica

Proslava petnajste obletnice Društva Slovencev Kredarica in V. bienalna razstava Slovenija, od kod lepote tvoje, ki sta to leto potekali sočasno, sta že za nami. Poleg čudovith slik Cvejanovića, Gregl-Bikarjeve, Ivaza, Lukana in drugih, mi je pozornost pritegnil pano Jugoslave Dobrosavljev, ki nam je znana kot avtorica umetniških fotografij. Razstavljala je na vseh naših petih bienalnih razstavah. Znana je tudi širši javnosti.

V društvu se spomnimo tudi njenih reportaž v biltenih, recitiranja in povezovanja programa na prireditvah, bila je pa tudi dolgoletna učenka šole dopolnilnega pouka slovenščine in pravnica društva.

Ob deseti obletnici obstoja društva je prejela zahvalo. Imam priložnost, da jo predstavim.

Ali bi mi, prosim, povedali nekaj o sebi?

Rojena sem 1. 12. 1949. leta v Knjaževcu, kjer je bil oče na službovanju. Ko je bila v Ljubljani ustanovljena Vojna sanitetna šola, so očeta poslali tja poučevat. Stara sem bila nekaj čez dve leti, ko smo se preselili. Živelimo v Šiški, v bloku številka 8, kjer sem imela lepo otroštvo. Končala sem Osnovno šolo Prežihov Voranc, ki je bila mešana, z razredi v srbohrvaškem in slovenskem jeziku. Čeprav sem obiskovala

srbohrvaški oddelek, smo imeli vse učitelje Slovence, razen učiteljice srbohrvaščine. Predavali so nam v obeh jezikih, pa tudi mi smo lahko uporabljali oba jezika. Slovensko sem od malega zelo dobro govorila, saj sem se igrala z otroki iz bloka. Tudi mama je dobro znala jezik, toda oče ne, ker se je takrat v vojski govorilo srbohrvaško.

Vpisala sem se na Šubičevo gimnazijo, ki je bila na dobrem glasu. Po drugem letniku sem se preselila v Novi Sad, kjer so starši dobili stanovanje. Oče je prišel še prej, saj so šolo, kjer je služboval, premestili v Novi Sad. Odhod iz Ljubljane sem težko prenesla, saj sem jo čutila kot svoje rojstno mesto, kjer sem preživela svoje otroštvo. Dolgo sem mi je tožilo po njej in leta sem si dopisovala z vsemi, ki sem jih tam pustila. Toda mlad človek se hitro prilagodi na novo okolje. Nadaljevala sem šolanje v gimnaziji Jovan Jovanović Zmaj in moram reči, da so me lepo sprejeli, bila sem jim zanimiva, ker sem prišla iz njim manj znanih krajev.

Kako je potekalo vaše delo? Kakšne težave ste imeli?

Končala sem Pravno fakulteto v Novem Sadu, pripravništvo na Okrožnem gospodarskem sodišču in Okrajnem sodišču v Novem Sadu. To mi je prišlo prav pri delu kasneje, najprej v velikem gradbenem podjetju Neimar Novi Sad. Tu sem delala pri premoženjsko pravnih nalogah, zastopala 14 TOZD-ov in 3 delovne enote, uspešno vodila veliko sporov, bila priznana v tem poslu kot dober pravnik. Po 9-ih letih sem odšla v URBIS kot direktorica delovne enote. Po reorganizaciji URBISA sem nadaljevala z delom v Zavodu za izgradnjo mesta, nato pa v Mestni upravi Novi Sad na mestu pomočnice

sekretarja za gospodarstvo. Tam sem vodila "drobno" gospodarstvo, potem sem nadaljevala z delom pri stanovanjskih poslih pa v skupščinski službi in nato na Biroju za dajanje pravne pomoči. Tam sem se tudi upokojila. To je bilo lepo, pa tudi težko delo. Poslušas razne zgodbe ljudi in težave in skušas najti načine, kako jih rešiti. Bilo je veliko težkih človeških usod in težav. Ni šlo samo za pravna vprašanja. Nekateri so potrebovali samo to, da jih nekdo posluša, sliši in že jim je bilo lažje.

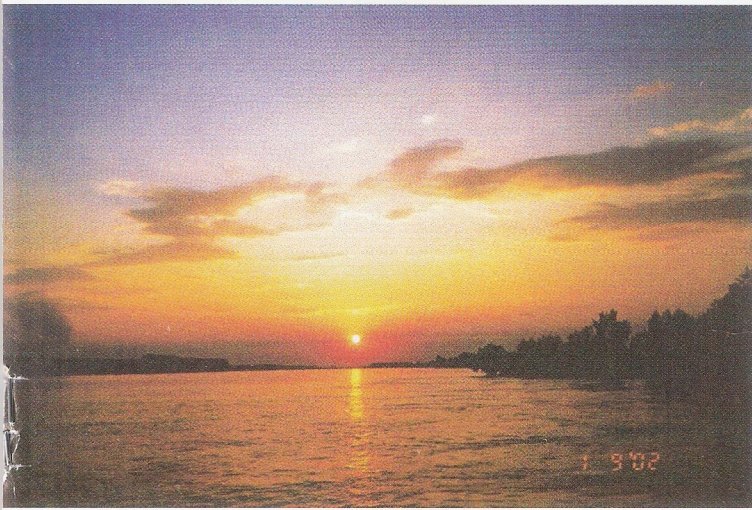
Upokojenka in prosti čas?

Že tri leta sem v penziji. Če mi le vsakodnevne obveznosti dovolijo, najdem priložnost, da kam odpotujem, bodisi na krajša bodisi na daljša potovanja. Enako uživam na vsakem, ker zelo rada spoznavam nove kraje, nove ljudi. Moja prijateljica pravi, da so mi kovčki vedno spakirani, pripravljani na pot. Res ne rabim veliko časa za odločitev za potovanje, samo če imam priložnost za to. Lahko bi se reklo, da je to moj najljubši konjiček. Če ne bi imela obveznosti in če bi imela možnost, bi bila stalno na potovanjih. Ni pomembno, kam, v Ljubljano pa bi lahko potovala kar naprej. Vsak odhod me veseli, ker me spominja na otroštvo, na moje prve igre, na prva prijateljstva.

Vaše zveze s Slovenijo danes?

Tudi danes sem v stikih z mojo prijateljico iz zgodnje mladosti, s

Heleno, Mišo Jamšek sedaj Gulin in njeno družino. Še vedno se obiskujeva, slišiva po telefonu. Živeli sva v istem bloku in se radi igrali skupaj. Ko pridem v Ljubljano, se dobim tudi s sošolcem Igorjem Bavčarjem in prijateljicama Aleksandro Bernot in Tanjo Hegler. Ob 20. in 35. obletnici mature, sem bila na proslavi mature s sošolci iz ljubljanske gimnazije. Bilo mi je zadovoljstvo videti se z njimi po toliko letih in se pogovarjati. Lepo so me dočakali in rekli: "Nič se nisi spremenila." Lepo je to slišati po tolikih letih, čeprav vem, da je to samo prijateljska gesta.

Lep dogodek v vašem življenju?

Bilo je več lepih doživetij v življenju, toda sedaj je najlepše rojstvo moje vnukinje Anje. Drugače sem potovala po vsem svetu, po vseh naših bivših in sedanjih sosednjih državah, da jih ne naštevam, potem Turčija, Egipt, Maroko, Francija, Nemčija, Slovaška, Češka, Španija, Rusija. Od novejših zanimivih potovanj lahko omenim potovanje po Albaniji. Tam sem bila maja letos.

Kako ste postali fotografkinja in avtorica umetniških fotografij?

Moj drugi veliki hobi je fotografija. Z njo sem se začela resno ukvarjati po mnogih pozitivnih komentarjih prijateljev in znancev o kakovosti mojih fotografij. Drugače sem pred tem veliko let pri sebi opažala, da gledam dele narave kot skozi objektiv in zamišljala, kako bi to bila dobra fotografija. Novi digitalni aparati dajejo veliko več možnosti kot stari, čeprav sem tudi z njimi imela uspešne in lepe fotografije.

Razstave, ki ste se jih udeležili?

Rada fotografiram predele, mimo katerih grem ali potujem. Imam dosti uspeha pri tem. Skoraj na vseh natečajih, kjer sem sodelovala, so moje fotografije sprejete in razstavljene ali objavljene. Tako sem sodelovala na mnogih natečajih Fotokino zveze Vojvodine, katere članica sem, pa na štirih natečajih časopisa Dnevnik, v katerem so vsakokrat moje fotografije objavili. Dvakrat sem tudi uspešno sodelovala na razstavah ob Dnevh Donave, kjer so moje fotografije sprejeli in jih razstavili. S svojimi fotografijami sem nekajkrat sodelovala na Noči muzejev, eno leto je bilo ob tej priložnosti na treh krajih v mestu veliko mojih fotografij. Imela sem tudi tri samostojne razstave, zelo obiskane in opažene ter prikazane tudi v medijih. Razstavljala sem tudi v Domu kulture v Ugljeviku, v muzeju v Bjeljini in galeriji v Petrovaradinu.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Ha, imam še en hobi. Rada se sprehajam po naravi, po Fruški gori, po gorah, zato sem obiskala Taro, Zlatibor, Zlatar, Staro planino ... Obožujem Durmitor, ki sem ga v veliki meri prepešačila in videla čudovite predele. Bila sem tudi v slovenskih gorah: na Kaninu, Kranjski gori, nad Bohinjskim in Blejskim jezerom ... Nedavno sem se včlanila v planinsko društvo, tako bom imela več možnosti za bivanje v gorah.

Kredarica in vi?

Na žalost zadnja leta manj sodelujem pri delu v Društvu zaradi zasebnih vzrokov. Nekoč sem redno hodila k pouku slovenščine k učiteljici Angelci Arandjelović, pa smo skupaj organizirali razne prireditve, ob praznikih nas je tudi razveselila s slovensko potico. Takrat je bila to dobra družina od mladih do manj mladih. Občasno me je učiteljica Angelca tudi angažirala, da sem sodelovala ali vodila program na prireditvah. Zdaj bolj sodelujem s svojimi fotografijami pri razstavah Slovenija, od kod lepote tvoje.

Kaj bi sporočili članom DS?

Članom Kredarice bi dejala, da se zavedajo, kaj je cilj Kredarice, da je to najmanj interes posameznikov, ampak da gre za vzbujanje pozornosti, da tukaj obstaja skupnost Slovencev, ki so po poreklu Slovenci, ali tistih, ki gojijo simpatije do Slovenije, vseh skupaj s ciljem in željo, da se prijateljski odnosi Srbije in Slovenije ohranijo, utrjujejo, nadaljujejo v prihodnosti, saj medsebojno prijateljstvo in stiki trajajo že od davnin.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

SREČANJE SLOVENSКИH ZBOROV – SUBOTICA 2012

V organizaciji Društva Slovencev Triglav je 22. septembra 2012 v Subotici potekalo deveto Srečanje slovenskih zborov. Za pevce mešanega zbora Kredarica je odhod v Subotico vedno prijetno doživetje, posebna čast za vse nastopajoče pa je nastop v prekrasnem ambientu Mestne hiše. Ravno takrat so v Subotici proslavljali stoletnico obstoja Mestne hiše in to je tudi povod, da zapišemo nekaj zanimivih informacij o njej.

Mestna hiša je simbol Subotice in ena od najlepših zgradb v tem delu Evrope. Nahaja se na centralnem mestnem trgu in vse poti vodijo do nje. Zgrajena je v pičlih dveh letih – gradnja je končana leta 1910, toda uporabljati so jo začeli šele 1912. leta, saj so vrhunski mojstri še poldrugo leto okraševali njeno notranjost. Okrasi iz keramike in kovanega železa na fasadi predstavljajo stilizirano cvetje, na notranjih zidovih se nahajajo številne vitraže in ornamentni okrasni ter slike, na katerih so prikazane različne dejavnosti lokalnega prebivalstva. Mestna hiša je zgrajena po projektu Komorja Marcella in Jakaba Dezsóa, budimpeštanskih arhitektov, v tedaj zelo modernem slogu – madžarski varianti secesije, po katerem so zgrajene še nekatere pomembne zgradbe v Subotici, kot je zgradba Sinagoge in palača Rajhl, kjer je danes galerija Likovni susret.

Društvo Slovencev Triglav je hkrati praznovalo tudi svoj jubilej – deset let obstoja in delovanja, kar je bil še en povod za slavnostno vzdušje in slavje. Prisotne je na začetku svečanosti pozdravil predsednik društva Igor Race, nato je goste in publiko nagovoril veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu mag. Franc But. Kot gostja iz Slovenije je dogodku prisostvovala tudi Vesna Vukšinić Zmaić v imenu Združenja Slovenska izseljenska matica.

S svojim simpatičnim nastopom so najmlajši člani zbora DS Triglav otvorili prireditve, na kateri so poleg zbora gostitelja pod vodstvom Dijane Miškolci in ob klavirski spremljavi Kristine Mate nastopili tudi zbori društev Slovencev Kredarica iz Novega Sada (dirigentka – Suzana Gros Marković, klavirska spremljava – Jovan Ranitović), Pojoča družba DS Sava iz Beograda (dirigentka –

Božica Toskić), Mešani zbor DS Planika iz Zrenjanina (dirigentka – Danijela Avram, klavirska spremljava – Jovan Ranitović). Kot posebni gosti so nastopili pevci Moškega pevskega zbora Pivka iz Slovenije pod dirigentskim vodstvom Marcela Štefančiča. Po dvorani so odzvanjale melodije in harmonije slovenske glasbe. Splošni vtis je, da je napredek vseh zborov očiten, posebno pa nas veseli, da smo med pevci videli več mladih, kar daje upanje, da zborovsko petje Slovencev, ki živijo v Srbiji, z odhodom najstarejše generacije ne bo za vedno utihnilo. Publika je sleherni zbor nagradila s prisrčnim aplavzom, vse prisotne je posebno navdušil in ganil nastop Moškega zbora iz Slovenije.

Tradicionalno druženje se je nadaljevalo najprej s kraškim pršutom, ki so ga za darilo prinesli gosti iz Pivke, potem pa je srečanje potekalo ob bogati večerji v prijetnem vzdušju s pesmijo in vinom, brez katerih si druženja Slovencev ni moč predstavljati.

Katja Juršič-Huzjan
Prevedla: **Elza Ajduković**

OTVORITEV NOVIH PROSTOROV DRUŠTVA SLOVENCEV EMONA V RUMI

V soboto, 6. oktobra 2012, je bila otvoritev novih prostorov v DS Emona v Rumi. Na slavnostni otvoritvi je predsednik društva Zoran Jovičić nagovoril prisotne s pozdravnimi besedami in opisal delovanje društva ter izkazal zadovoljstvo, da je društvo Emona uspelo urediti prostore za aktivnosti, zlasti za delovanje dopolnilnega pouka slovenščine, literarne večere, prireditve in proslave.

Prisotni so bili tudi predstavniki Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, in sicer Milan Predan, namestnik veleposlanika, in Saša Ivanc, sekretarka VP v Beogradu. Gospod Milan Predan je pozdravil prisotne ter poudaril pomembnost negovanja slovenske kulture, navad in običajev izven domovine. Pohvalil je predsednika DS Emona in dodal, da zasluži priznanje za vztrajno in nesebično delo, ter za zasluge pri združevanju slovenskih potomcev, ki živijo v Rumi, Vrdniku in okolici.

Slovenci so namreč še pred drugo svetovno vojno naselili obrobje Fruške gore in ustanovili takoimenovano »slovensko kolonijo«, kot so jo takrat imenovali ne samo Slovenci, ampak tudi ostali prebivalci. Kot prišleki so bili Slovenci deležni velikega spoštovanja, ki traja še danes. Danes tukaj živi že tretja, četrta in tudi peta generacija Slovencev.

Prisotne je pozdravil tudi Dragomir Kardaš, namestnik župana občine Ruma, ki je podaril slovenskemu veleposlaništvu monografijo Rume, kjer se nahajajo podatki o prihodu in bivanju Slovencev v preteklosti na področju občine Ruma.

Po pozdravnem delu je uprizorjen kulturni program, v katerem so nastopile mlajše in starejše članice društva, učenke dopolnilnega pouka slovenščine v Rumi. Po uradnem delu so se gostitelji in gostje družili in poskušali domače specialitete, ki so jih pripravile slovenske gospodinje iz DS Emona Ruma.

Otvoritve so se udeležili tudi predstavniki DS Kredarica iz Novega Sada, ki so skupaj v neobveznem pogovoru pohvalili dosedanje delovanje in načrtovali skupne aktivnosti z DS Emona tudi v prihodnosti.

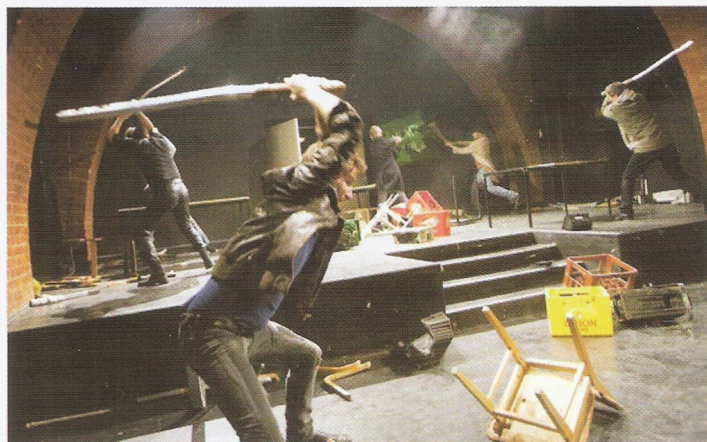
Elza Ajduković

GLEDALIŠKA PREDSTAVA RAZREDNI SOVRAŽNIK SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE V NOVEM SADU

Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane je 3. julija 2012 v novosadskem Srbskem narodnem gledališču gostovalo z gledališko predstavo Razredni sovražnik. Predstavo, ki je zasnovana na drami Nigela Williama, je leta 1982 uprizoril Vito Taufer, prvič je igrana v ljubljanskem Slovenskem mladinskem gledališču. Za sedanjega režiserja Razrednega sovražnika Boruta Šeparovića je bila antologijska izvedba pred tridesetimi leti izhodišče za uprizoritev, v kateri igrata Marko Mlačnik in Željko Hrs, ki sta igrala tudi v Tauferjevi postavi.

Predstavo je organiziral Kulturni center Novega Sada v okviru INFANT-a (INTERNACIONALNI FESTIVAL ALTERNATIVNEGA IN NOVEGA TEATRA), ki promovira domača in tuja avantgardna gledališča in umetnost nasploh. INFANT je ustanovljen 1995, na festivalu sodelujejo skupine in posamezniki iz držav Evrope in celega sveta. Zaradi svojega koncepta, povezanosti z drugimi festivali, gledališkimi asociacijami in mrežami kot tudi zaradi svojih kakovostnih predstav in drugih programov ter dobre organizacije, obiskanosti in vzdušja je festival zavzel pomembno mesto na gledališki karti Evrope. To leto je INFANT potekal od 25. junija do 3. julija.

V predstavi Razredni sovražnik se prepletajo dialogi na odru, kjer se govori o današnjem družbenem sistemu,

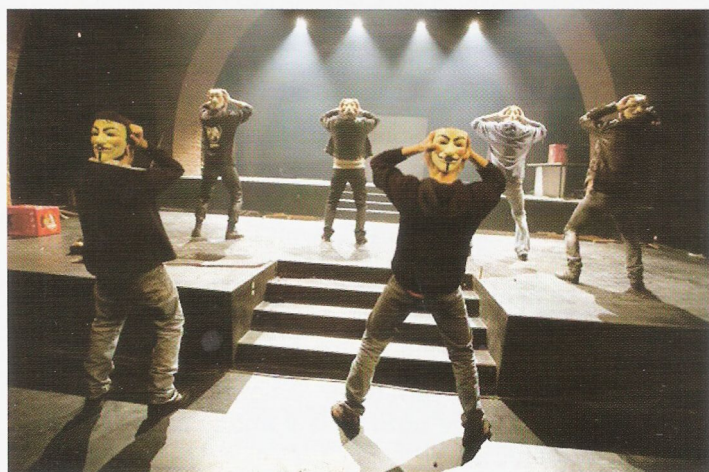

ki je vse manj humanističen in smiseln za posameznika, z videoposnetkom iste predstave pred tridesetimi leti, ko je bil kritiziran takratni družbeni sistem in so bili zaradi tega igralci tudi preganjani. Igralci na odru zelo provokativno odpirajo razna pereča vprašanja današnje družbe ne samo v Sloveniji, ampak tudi drugje, in postavljajo gledalce v položaj negotovosti in začudenja ob vse večjem nasilju, ki ga simbolično demonstrirajo na odru, da bi pokazali, da je v resničnosti še huje. Predstava zastavlja vprašanje, v kakšnih okoliščinah in s kakšnimi dejanji ter dolgoročnimi posledicami lahko nasilje postane generator sprememb v družbenem sistemu, skupaj z politično apatijo in pomanjkanjem iniciative. Revolt in eksplozivni gnev, ki ga je tako mojstrsko močno ujel Taufer pred tridesetimi leti, nista izgubila svojega naboja niti v družbi niti v predstavi. Gledalci so del odrskega dogajanja, zato je doživljanje same igre še bolj učinkovito, igralci pa pomikajo meje med resničnim dogajanjem in igro.

Posebej smo veseli, da je besedilo predstave v srbščini prevedla predsednica Upravnega odbora Društva Slovencev Kredarica Elza Ajduković, saj je DS Kredarica še enkrat potrdilo, da je kos zahtevnim nalogam ob gostovanjih iz Slovenije, ki presegajo meje običajnih aktivnosti enega društva, in da se lahko v vsakem trenutku prilagodi potrebam profesionalcev, konkretno gledališča, ki uživa velik ugled avantgardnega gledališča ne samo v Sloveniji, ampak tudi v tujini. Pri prevajanju scenarija je bilo nujno dobro poznavanje slovenskega ljubljanskega žargona oziroma žargona ulice ter ga smiselno pretočiti v aktualni žargon ulice v srbščini, kar je tudi uspešno storjeno, saj so gledalci, sodeč po reakcijah, navdušeno spremljali predstavo.

Predstave so se udeležili tudi člani DS Kredarica.

Silva Martinec

ALEKSANDRINKE V NOVEM SADU

V okviru projekta Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma smo si 4. decembra letos na Filozofski fakulteti v Novem Sadu ogledali slovenski dokumentarni film Aleksandrinke. Aleksandrinke, varuške, kuharice, spremljevalke in celo dojilje, so konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja zapuščale svoje domove in družine v Vipavski dolini, da bi kruh služile pri premožnih delodajalcih v Aleksandriji in Kairu. Zgodbe danes uspešnih mož in žena z vseh koncev sveta, ki so jih pri aristokratskih družinah v Aleksandriji in Kairu vzgajale aleksandrinke, je veliko, a Metod Pevec, ki se je kot režiser in scenarist dve leti in pol ukvarjal s fenomenom aleksandrink, jih je prenesel v pretresljivi dokumentarni film.

Projekt je plod sodelovanja Centra za slovenščino v Ljubljani ter Kulturno-umetniškega programa RTV Slovenija, posnemanje pa v Sloveniji, Italiji, Egiptu, Angliji in Združenih državah Amerike.

Študentje slovenščine na univerzah po svetu so film prevedli v naslednje jezike: angleščino, francoščino, hrvaščino, japonsščino, kitajščino, litovščino, makedonščino, nemščino, poljščino, romunščino, slovaščino, srbsščino in španščino. V srbsščino ga je prevedla Tijana Simonović ob mentorstvu Andreje Ponikvar in dr. Maje Đukanović s Filološke fakultete v Beogradu. Za organizacijo ogleda na Filozofski fakulteti v Novem Sadu se zahvaljujemo profesorju dr. Željku Markoviću.

Misli po ogledu – zapisano pri pouku slovenščine (odlomki)

Film subtilno obravnava psiho-socialno zgodovino Slovenk iz Vipavske doline, ki so kot dojilje, vzgojiteljice in družabnice odhajale v Aleksandrijo, v Egipt. Delale so, da bi zaslužile denar za svoje družine. Ukvarjale so se s tujimi otroki, svoje otroke pa so morale pustiti doma. Prikazana so zelo različna mnenja o teh ženskah, njihove psihološke težave, drame otrok. Vse je podano v številnih odtenkih skozi pripovedi Aleksandrink in tistih, ki so jih nekoč vzgajale, ter ob pričevanju zapuščenih otrok.

Marija Lovrić

Film je kot celota naredil name močan vtis, kot so močni valovi nemirnega Sredozemskega morja udarjali ob obalo Aleksandrije.

Arhiv Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink

Foto: Arhiv Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink

Avtor nas je slojevito in z lahkoto prestavil v zlato obdobje Aleksandrije, v obdobje, ki sta ga zaznamovala Sueški prekop in belo zlato – bombaž. V tem razkožju so našla delo in ga vestno opravljala revna dekleta iz Slovenije. Pogosto so morale pustiti doma svoje lastne otroke, da hrepenijo po mami, brez moči in pogosto brez hrane, toda z najboljšim namenom, da zaslužijo denar zanje, za svoje družine. V Aleksandriji so bile slovenske ženske zelo cenjene in so do danes ostale v najlepšem spominu otrok, ki so jih nekoč vzgajale. Nasprotno so njihovi lastni otroci doma, v Sloveniji, bivali v revnih pogojih. Slišali smo veliko tragičnih pričevanj. Ker sem tudi sama otrok in mama, mi obe skrajnosti ogromno pomenita. Jokala sem ob teh tragičnih usodah.

Ob Aleksandrijske obale še danes udarjajo valovi in na srečo so tragične človeške slike zamenjale slike prekrasne narave, ki kot magnet vabi in vrača ljudi v Slovenijo, v Vipavsko dolino, od koder so pred stoletjem in več odhajale žene "s trebuhom za kruhom" v svet.

Jasmina Veselinov

Film je name naredil močan vtis. O usodi in težkem življenju žensk iz Vipavske doline doslej nisem vedela. V filmu so neverjetno dobro prepletene zgodbe otrok, za katere so skrbele Aleksandrinke, in otrok, ki so jih te iste žene pustile doma, ker so morale oditi daleč od doma, v Egipt, da bi lahko svojim revnim družinam pošiljale denar. Življenje Aleksandrink je prikazano iz dveh zornih kotov – njihovo ugodno življenje ob otrocih bogatih Evropejcev v Egiptu in težko življenje njihovih družin v Vipavski dolini.

Mirjana Vladislavljev

KREDARICA NA 57. MEDNARODNEM SEJMU KNJIG V BEOGRADU

Na najpomembnejši knjižni manifestaciji v Srbiji, in sicer na 57. mednarodnem sejmu knjig v Beogradu, ki je potekal od 21. do 28. oktobra 2012, je že tradicionalno sodelovalo tudi DS Kredarica.

Sejem knjig sta otvorili dve pisateljici: Radmila Lazić,

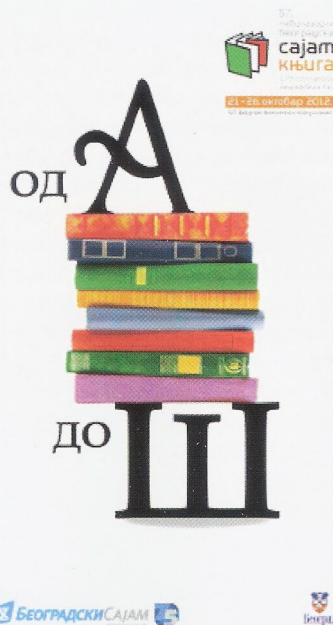
pomembna pesnica sodobne srbske poezije, dobitnica najpomembnejših nagrad za poezijo, ter mlada madžarska pisateljica Noemi Szecsi, dobitnica evropske nagrade za književnost leta 2009 in predstavnica gostujoče države - Madžarske.

Skupaj se je predstavilo 478 razstavljalcev, od teh 60 iz tujine.

Država častni gost

Številne bralce, pisatelje, založnike, knjižničarje, knjigarne in tiskarne je pozdravila v imenu častnega gosta Madžarske Noemi Szecsi.

Na svoji stojnici je Madžarska predstavila svojo bogato

književno in izdajateljsko produkcijo. Poleg posebnih sejmskih programov je predstavila avtorje iz svoje dežele: prevajalce, založnike, distributerje in vse, ki so na različne načine povezani s knjigo in madžarsko kulturo.

Poleg častnega gosta, so na letošnjem sejmu svoje publikacije razstavili Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Nemčija, Avstrija, Italija, Španija, Portugalska, Grčija, Slovaška, Japonska, Kitajska, Rusija, Belorusija, Iran, Brazilija, Angola, Hrvaška, Bolgarija, BiH, Črna gora in Srbija.

Med zanimivimi izdajami na sejmu so bile Biografije Nikole Tesle, Isidore Sekulić in drugih pomembnih oseb.

Razstavili smo naše publikacije v slovenskem jeziku, in sicer Biltene Kredarice, katerih izhajanje finančno podpira

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, občasno pa tudi Uprava za kulturo Novega Sada. Razstavili smo jih na stojnici Pokrajinskega sekretarijata za kulturo in javno obveščanje in Pokrajinskega sekretarijata za izobraževanje, upravo in nacionalne skupnosti APV Vojvodine. Na tej stojnici so bile razstavljene publikacije založništva v jezikih nacionalnih skupnosti, program številnih predstavitev in promocij je bil tokrat v elitni dvorani "Borislav Pekić".

Kljub ekonomski krizi je bilo okrog 150.000 obiskovalcev, vendar za tretjino manj razstavljalcev kot prejšnje leto.

Marija Lovrić

Obiskali so nas

SREČANJE Z METLIČANI

V organizaciji predsednika turistične organizacije Vigred iz Metlike Antona Črniča in v sodelovanju s prof. dr. Miodragom M. Radosavom iz Novega Sada so se v Novem Sadu odigrale prijateljske tekme otrok - mladih nogometašev iz Slovenije iz NK Kolpa in ekipe šole fudbala Vojvodina.

Obisk Slovencev Novemu Sadu je bil dobra priložnost, da starši, ki so pripeljali svoje otroke iz Slovenije v Novi Sad, 16. septembra v predvečernih urah obišejo tudi prostore Društva Slovencev Kredarica in se srečajo s člani društva.

Gostoljubno smo jih sprejeli in si v sproščenem vzdušju izmenjali izkušnje pri delovanju ter se pogovarjali o morebitnih skupnih projektih na področju kulture, turizma in športa.

Na kratko smo gostom predstavili petnajstletno delo in ustvarjalnost našega društva ter bilten Kredarica, ki so ga z veseljem vzeli s sabo domov. Anton Črnič nam je predstavil Metliko, nam razdelil reklamni material in nas prisrčno povabil na obisk v njihove kraje. Gosti so se vrnili domov prijetno presenečeni z zgodbo o uspešnem društvu Slovencev ki se trudi, da izven meja Slovenije ohranja in širi slovensko kulturo in tradicijo.

Na koncu srečanja se je Anton Črnič zahvalil v imenu vseh prisotnih gostov in v svojem imenu ter zaključil z mislijo, da se veseli novih srečanj s Kredarico.

Milan Bireš
Prevedla: Elza Ajduković

SREČANJE Z RAZISKOVALKO MAG. METKO LOKAR

Na Znanstvenoraziskovalnem centru (ZRC) Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) poteka projekt Poklicne migracije Slovencev v prostor nekdanje Jugoslavije: od naseljencev do transmigrantov, v katerem raziskovalci Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije (ISIM) preučujejo poklicne migracije iz Slovenije v države nekdanje Jugoslavije od 19. stoletja do danes ter njihov vpliv na življenjski stil migrantov. K aktivnemu sodelovanju v raziskavi smo bili povabljeni tudi društva, skupnosti in organizacije Slovencev, delujoči v omenjenem prostoru. V delu raziskave, za katero je bil pripravljen poseben vprašalnik, smo predstavili svoje izkušnje z vzpostavljanjem socialnih mrež v državi priselitve, v sosednjih državah, izkušnje z ohranjanjem stikov z domovino in organiziranjem priložnostnih aktivnosti, še posebej pa naš odnos do etnične oz. nacionalne identitete in kulturne dediščine.

V okviru projekta, ki poteka tudi neposredno na terenu, je bila 13. septembra v Subotici organizirana

okrogla miza z naslovom Društva izseljencev kot neizkoriščen potencial Slovenije v Srbiji. Na njej smo sodelovali predstavniki slovenskih društev iz cele Srbije, sredi decembra pa se je članica projektne raziskovalne skupine mag. Metka Lokar, ki je vodila okroglo mizo in ki sicer sodeluje tudi v bilateralnem projektu Srbi in Slovenci: migranti, manjšina, kolektivne identitete in spomini, še posebej srečala s Slovenci iz Rume, Vrdnika in Iriga, bila na obisku v društvu Slovencev v Beogradu, Vršču in Zrenjaninu. Prav veseli smo bili, ko se je 17. decembra ustavila tudi v Novem Sadu in obiskala naše društvo. Ob tej priložnosti je prisostvovala dopolnilnemu pouku slovenščine v društvu, ki ga vodi učiteljica Rut Zlobec, v večurnem pogovoru z vodstvom društva pa se je podrobneje seznanila z življenjem in delom društva, z njegovimi rednimi aktivnostmi, uspehi, problemi in težavami, projekti ter načrti za prihodnost. Z mag. Metko Lokar smo se pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju, tudi v kakšnih drugih projektih, zahvaljujemo pa se ji za prijetne trenutke, ki smo jih skupaj preživeli med njenim obiskom.

Vtise o svojem obisku je Metka Lokar opisala z besedami:

»Slovenska društva v prostoru nekdanje Jugoslavije delujejo v različnih pogojih in razmerah in tudi različno intenzivno, brez izjeme pa zelo zavzeto, kar sem začutila tudi ob svojih prvih stikih s Kredarico. Že

vprašalnik namreč, ki smo ga razposlali društvom, se je iz Novega Sada vrnil skrbno izpolnjen, pa čeprav so ravno takrat, ko smo prosili za odgovore na številna zastavljena vprašanja, potekale najintenzivnejše priprave na proslavo ob petnajsti obletnici ustanovitve društva. In kaj mi bo še posebej ostalo v spominu z mojega prvega obiska v Društvu Slovencev Kredarica? Najprej prisrčna dobrodošlica Rut Zlobec in njenih tečajnikov ter srečanje s Silvo Martinec, prijazno in nalezljivo optimistično. Ob tem pa na stežaj odprta vrata v topel, prijazen in domač prostor, ki ni le dom društva, ampak Slovenija v malem, z razobešeno slovensko zastavo tik ob vhodu in velikim Prešernovim portretom nedaleč stran, in je obenem Kredarica na različne načine, na umetniških slikah, fotografijah, zahvalah, pohvalah, časopisnih izrezkih in drugem, kar visi po stenah in zapolnjuje skorajda vsak centimeter razpoložljivega prostora. Seveda so naredile vtis tudi številne knjige, starejše, novejše, skorajda že zložene v nadstropja, in med njimi, kar mi je bilo še posebej prikupno, drobcena Slovenka, Gorenjka v narodni noši. Za ped velika lutka, ki je kdo ve kdaj, kako in s kom prišla v Novi Sad. Moralo je biti pred mnogimi leti. In še danes je videti zadovoljna.«

Metka Lokar (v sredi) z učenci pri pouku

Silva Martinec

OBISK SKUPINE SLOVENCEV IZ MOSTA NA SOČI

Pred kratkim, novembra 2012, so se v Kredarici ustavili še eni popotniki iz Slovenije, predvsem člani planinskih društev iz Mosta na Soči, Nove Gorice in okolice.

Bili so na turističnem potovanju in obisku Novega Sada, ker pa so slišali za naše društvo na 1. programu Radia Slovenije v radijski oddaji Slovincem po svetu, so nas hoteli osebno spoznati in to je bila dobra priložnost, da nas obišejo. Slišali so tudi, da radi beremo in da imamo bogato knjižnico, zato so nas obdarovali s knjigami v slovenskem jeziku, ki so jih zbrali za nas.

Tudi mi smo se razveselili obiska in jih primerno sprejeli, predstavili petnajstletno delovanje društva ter jih opremili z našimi bilteni in zgoščenkami z glasbo našega zbora in moške pevske skupine, ki ju je izdalo DS Kredarica.

Posebej so bili navdušeni, ko so v naših prostorih zagledali slike in

motive iz njihovega kraja. V prijetni družbi smo se pogovarjali in jim obljubili, da jih obiščemo poleti in gremo z njimi na Triglav. V imenu društva je goste pozdravila Elza Ajduković, predsednica Upravnega odbora, pozdrave iz Slovenije in knjige je društvu v imenu gostov podaril Darij Kenda, ki je obisk Slovencev iz Mosta na Soči tudi organiziral.

Veseli nas, da je naše društvo Kredarica vse bolj stičišče, kjer se Slovenci radi ustavijo in oglasijo, članom pa dajejo še večji zalet in potrditev, da dobro delamo in da smo aktiven in pomemben dejavnik ne samo za Slovence v Novem Sadu, ampak tudi za slovensko javnost v matični domovini. Zato smo vsakega obiska vedno zelo veseli.

Elza Ajduković

RASTEMO, BOLJŠAMO SE

V prostor DS Kredarica sem prvič stopila oktobra 2007. Spomnim se pristrčnega srečanja z Elzo Ajduković in Angelco Arandžević, ki sta v društvu slovenščino poučevali več let. Takratni predsednik Izvršnega odbora društva Srđan Radaković me je vprašal, če sem iz Slovenije v Srbijo premeščena za kazni. Od srca sem se nasmejala. Vsak dan, ki sem ga preživela med Slovenci v Srbiji, je bil zame nagrada. Elza in Angelca sta mi ponosno pokazali bilten, ki je izšel ob 10. obletnici društva. Z navdušenjem sem prebirala prispevke, ki so razkrivali bogastvo dogajanja in neizmerno željo po ohranjanju slovenstva. Po dveh letih poučevanja slovenščine v društvih od Niša do Subotice je takratno Ministrstvo za šolstvo napotilo v Srbijo še eno učiteljico in izjemna kolegica, prof. Barbara Goršič, je prevzela poučevanje slovenščine v Vojvodini. Sama sem ostala v Beogradu in se na željo ravnatelja domače šole čez eno leto vrnila na OŠ Maksa Pleteršnika Pišece.

Vsi vemo, da prava prijateljstva premagujejo razdalje v času in prostoru. Tudi po vrnitvi v Slovenijo sem ostala povezana z društvom v Srbiji, člani so prihajali na Pleteršnikova srečanja Slovencev po svetu, ki so potekala v moji domači šoli v Pišecah. Po odločitvi drage kolegice Barbare, da se vrne v domovino, sem se znova prijavila na razpis in želja se mi je izpolnila že drugič – spet sem tu.

Takoj sem imela priložnost prebrati biltene Kredarice in v njimi najti stare in nove obraze, tradicionalne in nove

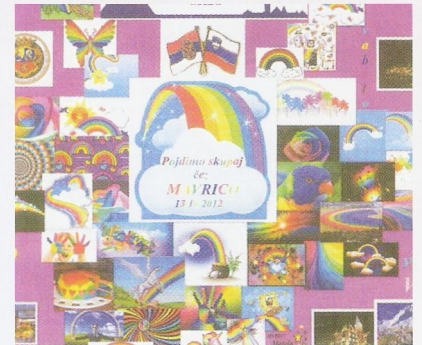
prireditve, prispevke o vpetosti društva v dogajanja v Srbiji in Sloveniji. Na stolu, ki sem ga v imenu Pišečanov kot darilo prinesla na počastitev 15. obletnice delovanja društva, je zapisana misel prof. Maksa Pleteršnika: »Rastem. Boljšam se. To je smisel življenja človekovega.« Tako živijo društva Slovencev v Srbiji. Najstarejše društvo na teh prostorih pa je v marsičem zgled, išče nove poti, nove izzive. V petih letih je zrastle v širino in globino, pridobilo je nove člane, v njem delujejo nove skupine, ki so povezane z glasbo, besedo, s plesom, likovnim ustvarjanjem ... Zame je bilo srečanje s starimi prijatelji, zlasti z nekdanjimi učenkami in učenci dop. pouka slovenščine, ganljivo in radostno. Ob kolegici Barbari so številni res poglobili znanje slovenščine in nekaj učencev iz začetne skupine, ki sem jo pustila ob odhodu, je sedaj v najbolj napredni skupini. Pri pouku v Sloveniji sem želela učencem 9. razreda predstaviti recitacijo Gregorčičeve pesmi Soči. Ko sem v brskalnik vnesla avtorja in naslov pesmi, sem zagledala učenki iz Kredarice - Milico in Majo Cvejić, kako recitirata pesem v sinagogi ... Seveda so učenci pozabili na Sočo in so želeli poslušati o dogodivščinah pri pouku v Novem Sadu.

V vsaki družbi ima podmladek posebno mesto. Otroška in mladinska skupina učencev skupaj štejeta 17 učencev, ki redno obiskujejo pouk in so zelo motivirani za delo. Neprecenljiva spodbuda staršev, pouk in aktivnosti v društvu, številne prireditve v drugih društvih Slovencev v Srbiji in udeležba na ekskurzijah in v poletnih šolah slovenščine, ki jih vsako leto organizirajo slovensko Ministrstvo za izobraževanje, Zavod za šolstvo, Center za slovenščino in Svetovni slovenski kongres pripomorejo k ohranjanju slovenščine in slovenstva. Septembra so me najstniki pozdravili z vprašanjem: »A bomo spet šli v šolo v Slovenijo? Na gimnaziji v Novem mestu je bilo super. Pa tudi v osnovni šoli v Ljubljani je bilo zanimivo, sploh pri likovnem pouku ...« Mladi uspešno nadaljujejo s tkanjem vezi, ki ste jih pred 15 leti zasnovali starejši člani Kredarice. Hvaležna sem, da sem lahko del zgodbe o vaši, naši skupni rasti. In kot sem dejala na prireditvi ob vaši 15. obletnici: naj bo v društvu vedno en prost stol za novega člana ...

Na koncu pa bi se rada zahvalila naši dragi sekretarki Silvi, ki drži vse strune v svojih rokah, da lahko vsaka posebej zazveni takrat, ko je to potrebno.

Rut Zlobec,
učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine

SREČANJE OTROK MAVRICA V SUBOTICI

V Subotici smo nastopali 13. oktobra 2012. Predstavili smo slovensko ljudsko pravljico KOMU JE PTIČ TAKO LEPO PEL. Sodelovali smo Elena in Luka Polanec, Zoran Veselinov, Marko Cvijetić in Kristian Konecky. Luka in Zoran sta bila krošnjarnja, Marko je bil tretji mož, Kristian sodnik in jaz pripovedovalka. Luka in Zoran sta imela oblečeni karirasti strajci, na ramenih sta nosila vsak svoj koš. Oba koša smo izdelali iz papirja. Vsi trije so nosili klobuke. Kristian je imel lasuljo iz vate in sodniško čepico. Imel je oblečeno črno majico. Na njej je pisalo V NARAVO Z GLAVO.

Lepo je bilo, ko smo plesali s prijatelji iz Slovenije.

Zoran, Marko, Kristian, Elena, Luka

Elena Polanec, 9 let,
DS Kredarica

KVIZ V NIŠU 2012 KOLIKO POZNAMO NAŠO SLOVENIJO?

Branilec titule zmagovalca kviza 2011, DS Kredarica, je bil spet v Nišu. Ambicije so bile velike, ampak letos Filip Popović in Rastko Veriš nisva imela sreče. V finalu proti gostjama iz Republike Srbske (iz DS Triglav iz Banja Luke) sta naju puncu premagali v dramatičnem finišu. Na koncu kviza je bilo vprašanje: Kateri Grand Slam je na betonski podlagi? Avtor kviza, Darko Hederih, je naredil napako pri ponujenih odgovorih. Torej to je bilo športno vprašanje, tekmovalki iz Banja Luke nista znali odgovoriti, in zmaga se nama je že smejala. Takrat pa je eden od naju rekel, da so ponujeni odgovori pomanjkljivi. Tako sta gostji iz Banja Luke dobili točko, ki jima je prinesla zmago ...

Seveda sva bila malo razočarana, toda borila sva se častno, in se vrnila v Novi Sad kot moralna zmagovalca, ker smo iz Kredarice še vedno najboljša ekipa v Srbiji.

Ekipa iz DS Triglav, Banja Luka

Ekipa iz DS Kredarica, Novi Sad

Rastko Veriš

SPOMINI UČENCEV POLETNE ŠOLE SLOVENŠČINE

Poletna šola v Tolminu

Prispeli smo v Tolmin, pojedli kosilo in razpakirali naše kovčke. Kasneje smo šli na potep po gozdu. Peljali smo se z avtobusom. Po večerji smo šli spat. Zjutraj smo šli k pouku slovenščine.

V poletni šoli smo bili razdeljeni v štiri skupine. Vsaka je imela svojo barvo: modro, zeleno, rumeno in rdečo. Jaz sem bil v modri skupini. V sobi sem bil z dvema fantoma, enemu je ime Lav, ime drugega sem pozabil. Prinesel sem sladkarije in jih delil s prijateljema v sobi.

Vsak dan smo imeli kakšno avanturo, tudi plezanje in lokostrelstvo. V eni dvorani je bila miza za namizni tenis in lahko smo igrali. Tam sta bila tudi dva računalnika, eden je imel šifro. Fant iz moje sobe jo je odkril.

Bili smo tudi na raftingu. Bilo je super, samo reka Soča je bila preveč hladna. Vseeno smo se kopali, jaz sem se potapljaj in videl sem ribice. Zadnji dan smo šli na sladoled.

Luka Polanec

V Tolminu je bilo najlepše, ko smo plezali in se pripravljali na prireditev. Vsak dan smo šli na izlet. Veliko smo hodili peš in so nas bolele noge. Nekateri so šli na rafting, jaz nisem. Vsak dan smo šli k pouku, delali smo različne stvari in peli pesmi.

Elena Polanec

Poletna šola slovenščine v Ravnah na Koroškem

Prelepi kraji, mir in tišina. Takšna je slovenska narava. Dolga pot iz Banja Luke nas je izčrpala. Ko smo prispeli, nas je že čakalo kosilo. Potem smo se razvrstili po sobah in se poslovili od staršev. Spoznali smo se z učiteljicami in dežurnimi prof. Imel sem se zelo lepo. Na voljo smo imeli veliko aktivnosti: GPS, priprava ognja, orientacija v naravi in, seveda, vsak dan dopolnilni pouk slovenščine. Moja učiteljica je bila Nataša Bukšek. Zelo se je potrudila, da nam je razložila vse, kar nam ni bilo jasno. Na koncu smo pripravili prireditev za starše. Profesor Jure je pripravil kratek film o naših sedmih dneh na Koroškem. Tako kot smo začeli, smo tudi končali – z okusnim kosilom.

Rastko Veriš

Mladinska poletna šola slovenščine v Ljubljani

Takoj ko so mi starši povedali, da Center za slovenščino v Ljubljani organizira poletno šolo slovenščine, nisem čakal, ampak sem se takoj prijavil. Povedal sem tudi mojemu prijatelju Filipu in tudi on se je prijavil. Ko so nama sporočili, da sva dobila štipendijo, sva dobila tudi teste. Odločila sva se, da jih oba rešiva enako, da bova lahko v isti skupini. Poletna šola se je začela 1. In končala 15. julija.

Ko sem prispel v Ljubljano, nisem poznal nikogar razen Filipa in Luke. Hitro sem spoznal veliko drugih udeležencev. V naši skupini smo bili vsi z Balkana: Andrea in Dejan iz

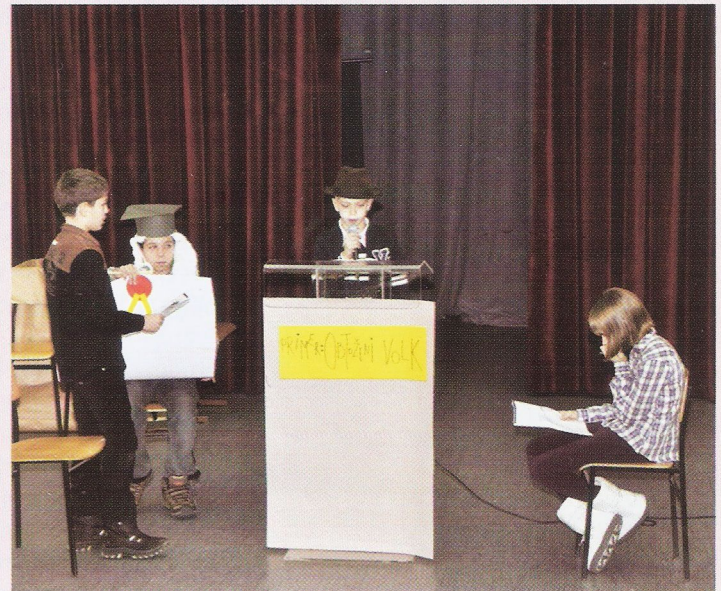
Makedonije, Dejana, Dajana in Nikola so bili iz BiH, iz Srbije pa so bili še Ivana, Martin, Danica in Ivan. Naša učiteljica je bila Tina Jugovič. Veliko nas je naučila. Imel sem nezgodo, poškodoval sem si nogo. Naši gostitelji so dobro poskrbeli zame, posebno Urška Špicer.

V PŠ smo veliko potovali, bili smo v Piranu, pri slapu Savice. Bilo je super. Spoznal sem veliko prijateljev, s katerimi se pogosto slišim (skype), dopisujemo si po FB. Upam, da bom naslednje leto spet lahko šel v Ljubljano in se srečal z njimi.

Vuk Maletin

Bilo je ful dobro. Spoznal sem prijatelje z Nizozemske, iz Bosne in Hercegovine, Makedonije in Italije. Šli smo na izlete na morje, na Gorenjsko in Dolenjsko. Učitelji so bili zelo dobri in pouk je bil zelo zanimiv. Pri pouku smo se zelo zabavali, a smo se tudi veliko naučili. Edina bedna stvar je bila, da smo morali iti spat ob 11h. Asistenti so bili legende. Vse, kar smo si želeli, so nam izpolnili. Z učenci iz Argentine in Kanade se nisem veliko pogovarjal. Učenci z Balkana so bili zelo komunikativni in prijetni. S prijatelji iz Bosne, ki sem jih spoznal v Ljubljani, se bom srečal oktobra. Upam, da bom tudi naslednje leto dobil štipendijo.

Luka Maletin

Ivana Ogrizek in Vuk Maletin sva pozdravila publiko in napovedala prvi nastop, igrico „Zajček gre na luno“ (S. Makarovič). Nastopali so: Elena Polanec (mama Zajka), Kristian Konecky (Belko) in kot zajčki Marko Cvijetić, David Konecky in Matej Konecky. Učiteljica Rut Zlobec je poskrbela za režijo, scenografijo in simpatične kostume. Zgodbo o zajčku, ki je šel na luno, je pripovedovala gospa Marija Lovrić. Sodelovanje starejših je odličen primer, da ne obstajajo generacijske ovire, o katerih se veliko govori v vrtcih in šolah. Za glasbeno spremljavo pri tej igrici je poskrbel naš član in izjemen mladi pianist Jovan Ranitović, ki je bil zelo potrpežljiv tudi pri pevskem poučevanju najmlajših učencev.

MIKLAVŽEVANJE

Sveti Miklavž (tudi sveti Nikolaj iz Mire) znan po svoji darežljivosti, v slovenščini ga imenujemo Nikolaj zlasti, kadar govorimo o njem kot o zgodovinski osebnosti, ime Miklavž pa uporabljamo, kadar govorimo o njem kot o dobrem možu, ki otrokom prinaša darila v začetku decembra.

Miklavž je gotovo eden najbolj priljubljenih svetnikov. S posebnim veseljem ga pričakujejo otroci, ko na večer pred svojim godom hodi okrog in jim prinaša darove - pridne nagraduje, poredne pa prepusti kaznim svojim spremljevalcem, parkeljnov.

Otroci Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sad so v letu 2012 bili pridni in so s svojo učiteljico pripravili prireditev v čast tem velikem prazniku. V amfiteatru Visoke šole strokovnih študijev za izobraževanje vzgojiteljev v Novem Sadu se je 14. decembra program začel s skladbo Pirati s Karibov, ki jo je na trobenti izvajal Rastko Veriš.

Sledil je prizor iz igrice Žarka Petana Obtoženi volk. Luka Popović je igral sodnika, Luka Polonec se je dobro znašel v vlogi priče - lovca, Elena Polonec in Zoran Veselinov pa sta bila tožilka in branilec.

Isidora Veriš je odlično zapela pesem Verjamem, s katero je Slovenija leta 2012 kandidirala za nastop na Evroviziji s pevko Evo Boto. Za klavirsko spremljavo je poskrbel Jovan Ranitović.

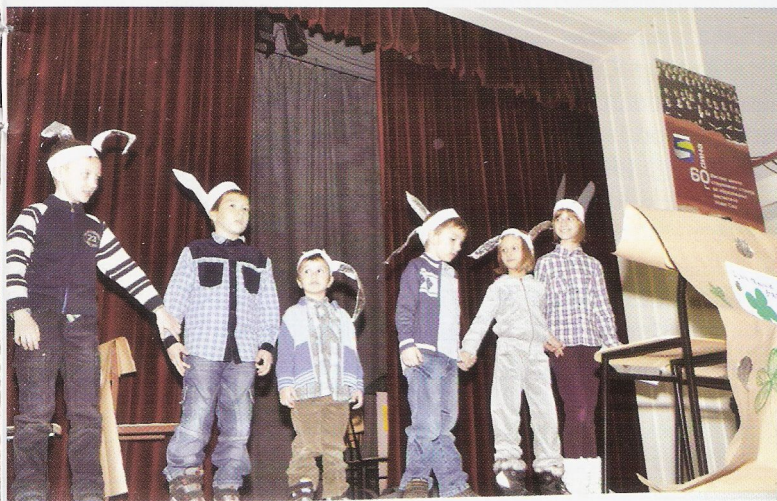
Janko Bireš je odgovorno opravil tehnični del prireditve.

Na koncu, ko so vsi otroci pokazali, kaj so se naučili, je prišel sveti Miklavž s sladkimi darili za vse otroke in vsem skupaj voščil vesel božič z željo, da živimo v miru in slogi.

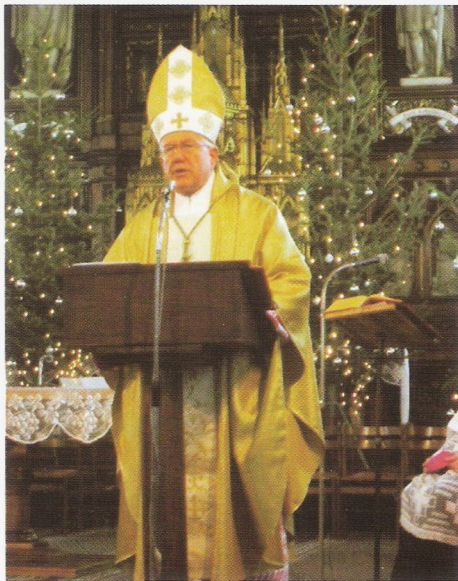
Milica Cvejić

Foto: **Siniša Klenovšek**

Kredarica / 21

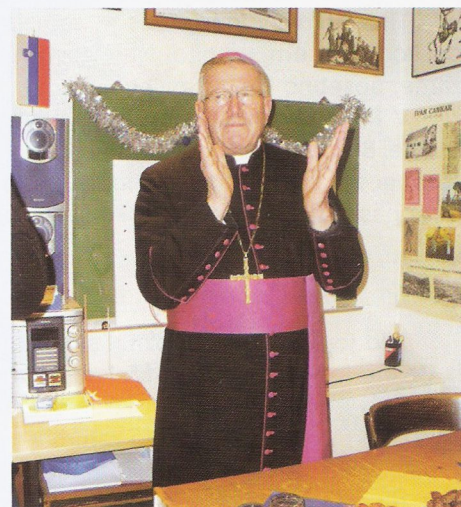
BOŽIČNA MAŠA V SLOVENŠČINI

V soboto, 29. decembra, je msgr. nadškof Stanislav Hočevar, metropolit beograjski, obhajal božično mašo v organizaciji DS Kredarica iz Novega Sada v cerkvi Ime Marijino, bolj znani

kot novosadska katedrala. DS Kredarica že tradicionalno, od leta 2000, skupaj z msgr. Stanislavom Hočevarjem in svojim zborom podarja božično mašo. Božični prazniki so posvečeni predvsem družini in predstavljajo veselje, duhovnost, upanje, kar nenazadnje tudi simbolizira rojstvo Jezusa Kristusa. V toplih sporočilih, ki jih je napolnil metropolit, smo lahko poslušali pridigo v slovenskem jeziku, daleč od domovine.

DS Kredarica je izredno hvaležno gospodu Hočevarju in našemu zboru s dirigentko Suzano Gros Marković in spremljavo na orgljah Jovana Ranitovića, ker sta nam priredila tako lep duhovni večer. Po končani maši smo se zbrali v prostorih društva, kjer smo se zahvalili vsem, ki so z našimi člani in vodstvom društva podelili misli modrosti in upanja ter vsi skupaj zapeli slovensko duhovno pesem. Kljub hladnemu popoldnevu se je na maši

zbralo veliko članov Društva in ostalih, vernikov in someščanov, za kar jim je Društvo tudi iskreno hvaležno.

Vodstvo DS Kredarica se pridružuje metropolitovim toplim besedam, čestitkam in željam ob božičnih in novoletnih praznikih

Elza Ajduković

IN MEMORIAM

Zapustila nas je naša članica, ena od 22 ustanoviteljev Društva Slovencev Kredarica. S hvaležnostjo se bomo spominjali

VALERIJE VOLKAR

in njenega prispevka k delu društva. Iskreno sožalje njeni družini
Društvo Slovencev Kredarica

Zapustil nas je naš dolgoletni član dipl. ing. **IVAN RIJAVEC**

Hvaležni smo mu, da je naše razstave Slovenija, odkod lepote tvoje obogatil s svojo izjemno zbirko mineralov

Društvo Slovencev Kredarica

Zapustila nas je naša dolgoletna članica, slikarka

MIROSLAVA RADOVIĆ

Svoja umetniška dela je zadnjič svetu pokazala na V. bienalni razstavi Društva Slovencev Kredarica Slovenija, odkod lepote tvoje, aprila 2012.

Iskreno sožalje njeni družini

Društvo Slovencev Kredarica

Znani Slovenci

ANTON MARTIN SLOMŠEK

slovenski rimskokatoliški duhovnik, škof, pisatelj, pesnik, pedagog, svetnik in zbiratelj ljudskih pesmi

"Domovina je naša ljuba mati! Bodimo si med seboj kakor dobri otroci in pomagajmo iz vseh moči k sreči domovine in vsakega prebivalca!"

Septembra 2012 je preteklo 150 let od smrti enega najbolj zavedenih Slovencev, velikega duhovnika, vzgojitelja in buditelja narodne zavesti Antona Martina Slomška. Celo življenje se je zavzemal in odločno zagovarjal slovenstvo, poudarjal pomen in uporabo maternega jezika v šolah ter ohranjanje ljudske kulture. Zagovarjal je življenje po duhovnih načelih in iz narodnih korenin, toda nikoli ni poniževal drugih kultur ali jezikov. V tej številki biltena se bomo tudi mi ozrli na življenje in delo tega slovenskega velikana.

Anton Martin Slomšek je bil rojen 26. novembra 1800 na Slomu pri Ponikvi kot prvi otrok Marka in

Marije Slomšek. Njemu so sledili še drugi otroci, a oče ga je zaradi pridnosti želel imeti doma na veliki kmetiji, mati ga je pa s svojim čutom za duhovnost videla kot mašnika. Tudi kaplan Prašnikar, ki je imel globok čut za šolo in kulturo, se je strinjal z mamo ter pripomogel, da je tudi oče pristal. Po obiskovanju Prašnikarjeve nedeljske šole in trivialke se je vpisal na celjsko gimnazijo, kjer se je navdušil za slovenščino in poezijo. Ker je zgodaj postal sirota, nenadoma je na porodu osmega otroka umrla mati, oče pa že pet let za njo, se je na posebnem učiteljskem tečaju v 3. razredu gimnazije z odliko usposobil za inštruktorja učencev, da se je preživljal s poučevanjem. Po končani gimnaziji se je vpisal na študij filozofije na ljubljanskem liceju. Filozofijo je poslušal v Ljubljani (s Prešernom, ki mu je namenil kratko pesem z naslovom Slomšku, ki je del zbirke Zabavljivi napisi), potem pa v Senju in Celovcu. V Celovcu se je odločil za študij bogoslovja, bil leta 1824 posvečen za duhovnika, od leta

1825 pa služboval kot kaplan pri Sv. Lovrencu na Bizeljskem, kasneje v Novi Cerkvi blizu Vojnika. Bil je tudi duhovni vodnik v celovškem semenišču, dekan in šolski nadzornik v lavantinskem Št. Andražu, opat v Celju in lavantinski škof.

Slomšek je bil velik kulturni delavec. Dobro se je zavedal, da napredek raste preko pisane besede, zato je najprej sam veliko pisal ter že med študijem teologije ustanovil slovensko društvo, poučeval kolege v slovenščini in jih navduševal za pisne in govorne vaje preko svojih študentskih pesmi in kratkih pripovedi, mnogih, kasneje ponarodelih pesmi, do pridig (Dolžnost svoj jezik spoštovati, Jezik je vir dobrega in zla), neštetič člankov v Drobntincah in v raznih časopisih (ko je Slomšek pri lavantinskem ordinariatu vložil prošnjo in priložil pravila za ustanovitev društva za izdajanje slovenskih knjig za ljudstvo, je bila prošnja zavržena, saj slovenske knjige niso bile zaželeno in je zato ubral drugo pot, izdal je zbornik Drobntinice za novo leto 1846), vzgojnih knjig, kot so Blaže in Nežica v nedeljski šoli, Krščansko devištvo, Knjiga za mladeniče, vse do mnogih opisov velikih slovenskih osebnosti in življenjepisov svetnikov. V času njegovega življenja je skupaj s ponatisi izšlo 50 tiskanih del, ki so pomemben prispevek k slovenski kulturi. Poleg pridig, verskih, vzgojnih in vsakovrstnih poučnih člankov, zgodb, razprav in knjig je pisal tudi pesmi. Slomšek v svojih pesmih ni težil k umetniški dovršenosti, temveč

se je z njimi želel približati ljudstvu in ga spodbujati za vse dobro in lepo. Prav zato so mnoge pesmi ponarodele, zlasti tiste, ki jih je ljudstvo pogosto pelo. Slomšek sam je svojim pesmim rad dodajal napeve, veliko pa so jih uglasbili tudi drugi skladatelji. Pisal je tudi za otroke in mladino. Ohranjenih je veliko njegovih pesmi in basni.

Jedro njegovega dela je bila skrb za zveličanje duš. Na to osnovno željo pa je vezal trud za kulturni in narodni dvig slovenskega človeka, ki ga je imel zelo rad. Ni pa samo pisal, ampak je tudi druge vzpodbujal in želel preko slovenske založbe širiti dobre in poceni knjige med slovenski narod. Ker mu leta 1845 oblasti tega niso pustile izvesti, je začel z zbornikom Drobntinice, ki je dolga letu prihajal v tisoče slovenskih domov. Šest let kasneje pa mu je vendar uspelo, da je zaživela Mohorjeva družba, ki vse do danes opravlja veliko kulturno in literarno delo. Slomšek je zato tudi velik vzgojitelj, tako po svoji praksi kakor tudi po odgovornosti in priročnikih.

Kot spiritual v celovškem semenišču je bogoslovce navajal k prevajanju in jih pridobival za sodelovanje pri svojih knjigah. O ljubezni do maternega jezika je govoril tudi v pridigah, slovensko misel pa širil v knjigah, zelo si je tudi prizadeval za slovensko šolo na kmetih. Kot škof si je dolgo prizadeval, da bi bila slovenska štajerska cerkvena enota (takrat je celjsko okrožje pripadalo lavantinski škofiji, drugi kraji pa sekovski). Leta 1859 je dosegel premestitev sedeža škofije v Maribor in v njenem okviru združil skoraj vse štajerske Slovence. Ko je uspel sedež škofije prenesti v Maribor, je še isto leto ustanovil bogoslovje in teološko šolo. To je bila hkrati prva visoka šola v štajerski prestolnici in je kasneje imela velik in pomemben vpliv tudi na rast drugih šol, kar je prispevalo k temu, da se je močno povečal delež slovenskih izobražencev v do tedaj zelo nemškem mestu.

V času škofovske službe je duhovnike oskrboval z izdajanjem svojih pridig, uvedel je redne konference, namenjene izobraževanju duhovnikov, in duhovne vaje za duhovnike, organiziral je ljudske misijone (kljub prepovedi oblasti), uvajal je nove ljudske pobožnosti (predvsem majniške šmarnice), ustanavljal razna društva in bratovščine, ustanovil Podporno

društvo za revne in nadarjene dijake (ustanovil je zavoda Maximilianum v Celju in Victorinum v Mariboru), postavil hišo za revne dijake ...

Slomšek je bil tudi velik ekumenski delavec. Bolela ga je needinost med kristjani, zato je neutrudljivo vabil k delu in molitvi za preseiganje razdeljenosti. Ustanovil je bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki jo je tudi potrdil tedanji papež Pij IX. Pridružili so se ji kristjani iz vse Evrope.

Prozni opus Slomškovega dela zajema: prevod medicinske knjižice Prepis eniga pisma ... kako so srečno zdravili tiste, ktere je bolezen kolera prijela; pripovedi za otroke: basni Vran in lisica, Star lisjak in mlada kokoš, Jež in lisica, zgodbe Kovač in krojač, Popotnika, Jezusove jaslice ...; učbeniki: Blaže in Nežica v nedeljski šoli, 10 različnih učbenikov za dvojezične šole, mdr. Abecednik za slovensko-nemške šole; vzgojno-krščansko-poučna dela: Keršansko devištvo, Hrana evangelskih naukov, Keršanska beseda katoliškim misijonam pomagat, Življenja srečen pot, Kratkočasne pravlice otrokam v podvučenju, Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mladino, Molitvice ino potrebni nauki za pridne mladenče, Posebni nauki ino molitve za žensko mladost, Sv. križev pot ino litanije od terplenja ino smerti Jezusa Kristusa, Angelska služba za mladenče k'sveti maši streči ...

Slomškovo besedilo Blaže in Nežica v nedeljski šoli je najpomembnejše pedagoško delo za učitelje, ki so ga uporabljali kot učbenik v nedeljskih šolah, poezija pa zajema pesmi z različno tematiko: prigodnice (večinoma iz obdobja 1821–25): Slovenstvo, Ulimja, Zgodnja danica, Zvezdje, Slovenski raj, Spomladni god sv. Urbana, Sklen prijatelov ljubeznivi, Tersa dva, Sv. Jožefa beli limbar, Zvezda sv. treh kraljev, Naržlahtnejši stan: kmetovski ino duhovski ...; družabne: Zdravica za Slovence (1827), Vinska trta (1833), Veseli hribček (1833), Dobra volja (1833), Poslednja veselica (1838), Gorica (1846), Napitnica (1846) ...; pesmi za šolarje: Tri narlepše rožice (1833), Veselo jutro (1851), Lenuhi potepuhi (1851) ...; kratke lirične meditacije (iz obdobja 1827–29): Življenje človeka, Smrt, Pravičnost najdelj trpi, Modrost ...; pobožne: Kraljevo znamenje križ stoji, V nebesih sem doma, Hvaljen bodi Jezus Kristus (1847), Češčena si, Marija (1834) ...

Z Matijo Ahacelom je izdal tudi ljudsko antologijo ali pesmarico z napevi Pesme po Koroškim ino Štajerskim znane. V predgovoru sta povedala, da hočeta s knjigo pospeševati moralnost, buditi ljubezen do materne jezika in petja ter ohraniti spomin na koroškega ljudskega pesnika Andreaša. V zbirki sta se predstavili dve koroški in štajerski generaciji Slomškovih učencev in sodelavcev. Od 33 pesmi je 15 Slomškovih.

Anton Martin Slomšek je pustil neizbrisne sledi v slovenski kulturi,

zgodovini in duhovnosti. Umrli je leta 1846 v Mariboru, kjer je bil tudi pokopan.

Papež Janez Pavel II. Je Slomška 19. septembra 1999 razglasil za blaženega. Ob tem je določil za njegov godovni dan obletnico smrti, 24. september. Še vedno pa poteka postopek razglasitve za svetnika, ki ga znotraj rimskokatoliške cerkve vodi Postulatura postopka za Slomškovo kanonizacijo.

Pred trinajstimi leti je v Slomškovo čast ustanovljeno bralno gibanje

Slomškova bralna značka oz. Slomškovo bralno priznanje z namenom, da otroke in mlade spodbuja k branju, razvijanju govornih in bralnih sposobnosti. Spodbuda k branju ostajajo Slomškove besede: "Le kaj pametnega si izvolite v branje, da ne boste časa in denarjev izgubljali, si pošteno srce in pamet kalili. Berite in kar ste brali, dobro preudarite!"

S. M.

Vir: <http://www.mohorjeva.org>

<http://am.slomsek.net>

<http://sl.wikipedia.org>

Kredarica

Foto: Milan Kos

Bilten "Kredarica". Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: **Silva Martinec** - v.d. urednica; **Elza Ajduković** - članica, **Marija Lovrić** - članica. Lektura: **Rut Zlobec**. Priprava za tisk: **Slobodan Juhas**. Tisk: „**TAMPOGRAF**“ Novi Sad. Naklada: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: **Društvo Slovencev "Kredarica"**, 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 021/427-106. E-mail: kredarica@teamnet.rs. Rešenjem **Sekretariata za informiranje** štev.: 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002, Bilten "Kredarica" vpisan v Register sredstev informiranja. Izhajanje finančno omogoča **Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu**.

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

061 . 237 (497 . 113 Нови Сад)

KREDARICA : bilten Društva Slovencev v Novem Sadu / urednica Silva Martinec . - Let. 1 , št . 1 (marec 2001) - .
- Novi Sad : Društvo Slovencev "Kredarica" , 2001 - . - Ilustr . ; 30 cm

Tromesečno
COBISS.SR-ID 223276807

ISSN 1821-1070